

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDEKÉN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyilvántartási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, szeptember 15.

Aradi papírok.

A közönség sajnos a saját bőrén tapasztalhatta már, hogy a háboru a att a cipőzsinórtól és a cirokseprőtől a gyémántig minden megdrágult. A drágulási folyamat fokozatosan fejlődött, aminek élénk bizonyossága az, hogy például a bor ára csak a háboru második esztendejében kezdett emelkedni, amikor a szesz lefoglalása következtében csak korlátozott mértékben lehetett alkohol tartalmu italokat kapni. Érdekes megfigyelni, hogy például az ingatlanok ára a háboru elején a béke árak alatt maradt és csak egy évvel ezelőtt emelkedett, és ez, ezidőtől fogva szédületes gyorsasággal rohant felfelé. Ezt mindenki egészen természetesnek találja, mert hiszen a közgazdasági élet parancsoló törvénye az, hogy a béke-árak nem maradhatnak meg. A drágulás láncolatosa menete egyetlen cikket sem hagyott érintetlenül — az aradi értékpapírok kivételével. Bármennyire kutatunk is ismereteink között, nem találunk még egy cikket, vagy értéket képviselő objektumot az aradi pénzügyintézetek részvényein kívül, amely megtartotta volna béke időbeli árát. Szinte érthetetlen és megmagyarázhatatlan, hogy az aradi pénzügyintézetek részvényeinek árfolyama miért maradt meg eddig konok mozdulatlan-ságában? Hízen minden érv amellett szól, hogy ezek a papírok lépést tartsanak a fővárosi és vidéki intézetek részvényeinek árával. Minden tulajzás nélkül megállapíthatjuk, hogy az aradi pénzügyintézetek legjobban fundált alapításai a vidéknek és bátran odaállíthatjuk a temesvári, a pozsonyi, a szegedi, a pécsi és a debreceni legnagyobb intézetek fölé.

Hogy még sem emelkedtek az aradi bankok és takarékpénztárak részvényeinek árai, annak csak egy valószínű magyarázata lehet: senki sem törődött ezzel a kérdéssel. Ezt látszik igazolni az a körülmény, hogy amikor néhány nappal ezelőtt az Aradi Közlöny rövid közleményben foglalkozott ezzel a közgazdasági szempontból rendkívül fontos üggyel, azonnal meg volt a kellő hatása: az aradi részvények néhány nap óta élénk adás-vétel tárgyai lettek és árfolyamuk örvendetes emelkedést mutat, amint ez a lap belsejében olvasható adatokból is kitűnik. Ez helyesen is van így, mert egyenesen bántó és az aradi piac jóhírnevét, reomóját rontó tény az, hogy eddig az aradi papírok nem tudtak felemelkedni a háboru előtt néhány évvel elért árfolyamig. Ezt

az árfolyamot pedig eme papíroknak el kell érniük, mert az értékpapírokat kereső közönség be fogja látni, hogy pénzt éppen olyan jól gyümölcsösztet heti itt, mintha fővárosi ipari és pénzügyintézet papírokból, vagy ingatlanokba fektetné. Az aradi pénzügyintézetek részvényeinek árfolyamemelkedését már az a tény is indokolta teszi, hogy egyes nagyobb takarékpénztárak több ingatlannal is rendelkeznek, amelyek értéke tudvalevőleg nyolcvan száz perccel emelkedett az utóbbi évben. Ezek az ingatlanok a takarékpénztárak mérlegeiben még mindig béke-áron szerepelnek, ami azonban nem terelheti el az élesen látó közönség figyelmét a tényleges értéktől. Most már tehát megindult az aradi részvények árfolyamának egészséges emelkedése is és remélhető, hogy rövid idő múlva elérik a háboru előtti normális nivót. Ez a tény természetesen az aradi papírok felé fordítja a spe-

kuláció figyelmét és valószínűleg egyesek kibasznaíi igyekeznek ezt az emelkedő tendenciát. Figyelmeztetjük a részvénytulajdonosokat, hogy ne engedjék magukat megtéveszteni a spekulációs vásárlóktól. Ne engedjék meg, hogy részvényeiket némelyek potom áron összevásárolhassák. Mindig azt tartásák szem előtt, hogy az aradi papírok még a mostani csekély üzlettelenség mellett is öt-hat százalékos osztalékot hoznak, a betétek után pedig már a vidéki pénzügyintézetek is azig fizetnek négy százalékos. Értékpapírt birni, tehát még mindig jobb üzlet mint betét tulajdonosnak lenni. Aki az ellenkezőt állítja és arra igyekszik rábeszélni a részvénytulajdonost, hogy olcsó áron adjon tul papírján, annak a szava nem érdemel hitelt. A kishitűség magvát elhíntő emez üzerekkel nem kell szóba állni.

Visszavert olasz támadások.

Budapest, szeptember 14. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér:

A Monte san Gabriele északi lej-

tőjén az olaszok 3 erős támadását visszavertük, egyöbkként egyik arevo-nalról sincs különös jelenteni való. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Német csapatok a franciák második vonalában

Berlin, szeptember 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös had-csoportja:

Flandriában dél óta a heves tüzérségi harc a Houhoultjei erdő és a Komine-Ipern csatorna között Erczenberg-től északra este és korán reggel pergőtűzzé fokozódott. Az angolok nem támadtak. Szeptember 12-ről 13-ra virradó éjjel württembergi századok az ellenséget Langemarektől északra fekvő erdőrésztől követették, számos angolt fogtak el. Az Artoisban és St. Quentin-től északra több felderítő vállalkozásunk sikerrel járt, foglyok és zsákmány jutottak kezünkre.

A német trónörökös hadcsoportja:

Guignicourtól nyugatra az Aisne mellett westfalai és hanza roham-csapatok a franciák második vonalába nyomultak és árokharcbán súlyos veszteséget okoztak ellenségnek és foglyokkal tértek vissza. A Champagneban és Verdun előtt a tüzérségi harc csak egyes szakaszokon fokozódott nagyobb hevességre.

Keleti harctér:

A Keleti- és Fekete tenger között nem volt jelentősebb harci esemény.

Macedóniai harctér:

Az Ochrida tónál a helyzet változatlan. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Vázsonyi a választójogi blokk viszonyáról a kormányhoz.

Saját tudósítók telefonjelentése.

A legutóbbi időben politikai körökben sok szó volt a választójogi blokk megállapodásairól. Egy fővárosi újságírónak Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter most erről ezeket mondotta:

Azt hiszem, hogy csak szolgálatot tehetnek a helyzet tisztázására, ha egész röviden elmondom miképen létesültek a választójogi megállapodások és remélem, hogy ezzel véget vetek a komfuziónak, amelyet a kérdés körül támasztottak. A városházi nagy tüntetést, amely a választójogi mozgalmat forduló pont-hoz juttatta, a budapesti polgárok és munkások választójogi bizottsága rendezte és a bizottságban résztvettek Budapest egész polgári szervezete, az összes munkás szervezetek és képviselve voltak a blokk jelenlegi pártjai is. Nyomban ezután megalakult az országos blokk, amelynek alakítására nézve a szociáldemokrata párt kezdeményezésére már régóta folytak a megbeszélések a blokkot alakító pártok vezetői között. A blokk programja, amiként a budapesti polgárok és munkások bizottságának programja az általános, tükös, egyenlő választói jog. A blokk alakításánál nem kívántuk a blokkon kívül álló bármelyik pártot az akcióból kizárni, hanem az volt a célunk, hogy így egyesülve erősebbé fűzzük egymás között a köteléket, hogy ne csak céljaiban, hanem az eszközök megválogatásában is teljes legyen köztünk az egyetértés. A választójogi ügyében az Esterházy-kormány designált tagjai és a kormányt támogató pártok vezérel még a kabinet megalakítását megelőzőleg, támaszkodást tartottak és a reform alaptételeire nézve teljes megegyezésre jutottak. Ki kell emelni, hogy nemcsak mi, akik a blokkhoz tartozunk, hanem Andrassy Gyula, Apponyi Albert és Zichy Aladár grófok is a leghatározottabban gyökeres, átható demokratikus reform mellett foglaltak állást. Ezeket a megállapodásokat referáltam a blokknak Károlyi Mihály gróf elnöke alatt tartott emlékezetes ülésén és a blokk a megállapodásokat elfogadta, az erről szóló jegyzőkönyvet aláírta és azt még *aznap este átadtam Esterházy miniszterelnöknek*. Így vált aztán lehetővé, hogy Batthyány Tivadar gróf és én a kormányban helyet foglalhattunk. Kétségtelen, hogy Esterházy Mór gróf abban az esetben, ha a blokk pártjai nem járultak volna hozzá a választójogi megállapodásokhoz, misszióját nem teljesíthette volna, mert az volt a célja, hogy a választójogi kérdését nyugvópontra helyezze, ez pedig a választójogi blokk harci pártjainak közreműködése nélkül nem lett volna lehetséges. Nagyon meddő tehát az a vitakozás, hogy a kabinet a választójogi blokk határozatai alapján alakult-e meg, vagy pedig a kormány designált tagjainak előzetes megállapításait fogadta el a blokk. *Mind a kettő igaz és igaz az is, hogy attól a perctől fogva, amint kormányunk megalakult, ez a kormányunk lett választójogi blokk, mert tagjai között egy hajszálnyira nincs eltérés ebben és mindannyi egyforma szeretettel és gonddal fogja fel a magyar nép ügyét: az általános választójogot.*

— Wekerle Sándor miniszterelnök urak természetesen már nem kellett a blokkal tárgyalni, mert hiszen ő magáévá tette az Esterházy kormány programját, tudomást szerzett a

választójogi tervének pontozatairól és kabinetjében való részvételre felszólította az Esterházy kormánynak azt a két miniszterét is, akik a blokk pártjaihoz tartoznak. Tehette ezt annál is inkább, mert mielőtt még miniszterelnökké designáltatott, közvetlen tudomásom szerint már híve volt a gyökeres és demokratikus reformnak nagyjában és egészében már akkor is helyeselte az Esterházy kormány választójogi pontozatait. Ha tehát a kormány választójogi pontozataihoz ragaszkodik, ez nemcsak nem ellenkezik a parlamenti elvvel, hanem egyenesen a parlamentarizmus követelménye, hogy kabinet kérdés legyen az a választójogi minimum, ami lelkiismeret és meggyőződés szerint a kérdés megnyugtató elintézéséhez szükséges. A miniszterelnök ur tegnap e tárgyban oly határozottan nyilatkozott, hogy ehhez hozzátenni való nincs.

Budapestről telefonálja tudósítók: Vázsonyi Vilmos dr. választójogi miniszter a tegnapi minisztertanács felhatalmazása alapján felkérte Vertán Endre dr. országgyűlési képviselőt, hogy a választójogi előkészítésének munkájában állandóan vegyen részt. Vertán Endre dr., aki az erdélyi viszonyok alapos ismerője és aki a választójogról demokratikus szellemben a legutóbb értékes tanulmányt írt, a megbízást elfogadta és a reform előkészítésének ideje alatt állandóan Budapesten fog tartózkodni. A választójogi miniszteriumba az igazságügyi miniszteriumból újabban berendelték dr. Zilahy László törvényszéki bírót és Gönczy Jenő dr. miniszteri titkárt a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumból.

Magyarország

az osztrák németek megmentője

(Bécsi tudósítónktól.)

Nagy meglepetésként hatott az összes szlávok, de különösen a trialista délszlávok köreiben Wekerle tegnapi beszéde. A Dalmáciára bejelentett horvát igény és ennek a magyar kormány részéről hivatalosan bejelentett támogatása átvágta a trialisták által a monarchia deli részén összekovácsolt gyűrűt.

Korosec doktor éppen most tért vissza Szerajevói és zágrábi utjából, ahol napokon keresztül gyurta a trialista eszmék szolgálatában a horvát és bosnyák politikusokat. A trialista sajtó zeng az örömtől, hogy milyen óriási eredményeket ért el az agitacionális kirándulás. A Prvacka Newnid, a trialista Starcevic-pártiakhoz közelálló lap büszkén konstatálja, hogy Korosec is és azok is, akik vele beszéltek, meg vannak elégedve az eredménnyel és ime most Wekerle beszéde nyomán épp a horvát részen jókora darabot vágnak az egység gyűrűjébe, amit visszakovácsolni aligha lesz többé módjukban.

Ma még csak a csalódás okozta düh és elkeseredés ütközik ki az Achilles-sarkán talált délszlávokból. De el lehetünk készülve rá, hogy alig telik bele néhány nap és az eddigi tagadhatatlanul kitűnő térvszerűséggel megindul az ellenakció, mozgásba jönnek azok a titkos erők, amelyek a nagyszláv állam valóra válása mögött állanak. Korosec nincs most Bécsben, de őt és a délszlávok többi távollevő vezérét is sürgősen visszahívták. Nem igen fo-

gunk csalódnai, ha megjósoljuk, hogy nemcsakára a délszláv klub gyűléséről, nemkülönben arról is fogunk olvasni, hogy Korosec tárgyal Czerninnel.

Az amnesztiarendelet bejelentése után alkalma volt egy magyar újságírónak, a német nemzeti szövetség vezérével, dr. Doberniggel beszélnie. Mély elkeseredettség közepette azt mondta, hogy a magyaroknak most össze kell fogniok Ausztria németjeivel, de keserűen hozzátette, hogy a magyarok dolga mégis csak könnyebb, mert nagy államférfiai vannak, mint például Wekerle. Jóslat volt tehát ez a súlyos napokban tett nyilatkozat. Fájdó melancholia hangzott ki belőle, mint ahogy hangzik ki ma minden osztrák német politikus szavából, akiknek kivétel nélkül konstataciók kellett, hogy a monarchia súlypontja a magyar miniszterelnökség budai sárga palotájába helyeződött át. De a fájdalom mögött tagadhatatlanul rejtőzik bizonyos öröm is, mert itt a németek, akik alól Ausztriában a szlávok teljesen kirántották a gyökényt, szivesebben látják a gyepőt a magyarok kezében, mert tőlük a német hegemónia helyreállítását remélik Ausztriában. Fogcsikorgató düh szláv részről, vegyes reménykedés a németek részéről: ez most az osztrák politikai barométer Wekerle beszéde és a Ház ülése után.

Magas borárok Németországban.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Hozzászoktunk ebben a világháborúban ahhoz, hogy mindennap valami csoda történjék velünk. Hyen csodaszámba megy az is, hogy ebben az esztendőben, amelynek az időjárása a legszeszélyesebbnek és a legveszedelmesebbnek látszott, a természet minden számításán és várakozáson felül működött a maga erőt. A tavasz olyan volt, hogy azt hittük éhenveszünk, mert nem lesz buzánk. A tengert is csak oly későn tudták elültetni a nagy esőzések következtében, hogy abszolúte nem lehetett termésre számítani.

Mint Németországból érkező hírekből látjuk, ott is megfejtethetlen probléma előtt állanak az emberek, mert noha május második felében kezdődött meg tulajdonképpen a tavasz, mégis a Rajna vidéken már most mindenütt nagyban folyik aszúret. Ötven napig késett a szőlőnek szükséges napsugár és ime Mozel és a Rajna mellett már szüretelik a burgundiát. Erre 1865. év ősze óta nem volt példa, tehát ötvenkét esztendő alatt soha oly korai szüretre nem készültek a németek, mint most. A Rajna mellett már sok helyen ültetett portugáliai szőlőfajtákat már teljesen leszüretelték és ilyen eseményre száz év óta nem emlékeznek a németek. A korai szüret ellenére elég jó termés mutatkozik. Azt hiszik, hogy egy teljesen jól sikerült termésnek több, mint felét nyújtja az idei szüret.

A vörös, a burgundi és a portugál szőlőfajták igen gazdag must tartalmuak és már is fantasztikus árai vannak a borknak. Följegyzik a német lapok, hogy Frideszheim, bajor szőlőtermő községben egy borkereskedő negyven liter portugáliai mustér száztizenegy márkát kapott a múlt évi negyvenkét márkás árral szemben és már ez utóbbi árat is tavaly túlmagasnak találták. A szőlőmustnak az ára három márka a múlt évi egy márkával szemben. A korai szüret azt a régi tapasztalatot erősíti meg, hogy a késői tavasz nincs befolyással a szőlőre és

egyáltalában nem okoz késői érést. Arról azonban a téli jellegű április hónapban még álmodni

sem mertek a szőlősgazdák, hogy 1917-ben ilyen korán szüretelhessenek.

Emelkednek az aradi értékpapírok.

(Szemle az aradi börzén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny vezető helyén foglalkozunk azzal az öröndetes jelenséggel, amely az aradi értékpapírok körül ujabban mutatkozik. Néhány nap óta ugyanis az aradi pénzintézetek részvényei élénk kereslet tárgyai. Az aradi papírbörzén, a „Városi kávéház”-ban ma már nemesak budapesti nagyobb pénzintézetek és ipari részvénytársaságok papírjai iránt érdeklődnek, hanem jelentékeny üzleteket kötnek az aradi részvénytársaságok papírjaiból is. Amennyire a most kialakuló helyzet áttekinthető és amennyire az árfolyamok áttekinthetők, a következő papírárakat állapíthatjuk meg:

Az Aradi Első Takarékpénztár részvényeit 1800 koronáért, az Aradi Polgári Takarékpénztárét 220—225 koronáért, az Aradmegyei Takarékpénztárét 2260—2300 koronáért, az Aradi Ipar- és Népbankét 680—600 koronáért, az Ingatlanforgalmi és Parcellázó Bankét 1000 koronáért, a Viktoria Takarékpénztárét 400 koronáért, az Aradi Általános Takarékpénztárét 200—210, a Központi Takarékpénztárét és a Közgazdasági Bankét 195 koronáért, a Kereskedelmi Bankét pedig 100 koronáért vásárolták.

Természetesen legelső sorban ama takarékpénztárak papírjai iránt mutatkozik érdeklődés, amelyek értékükben jelentékeny mértékben emelkedett aradi házakat bírnak. Ezek közé tartozik az Aradi Polgári Takarékpénztár, az Aradi Első Takarékpénztár, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár és az Aradmegyei Takarékpénztár. A Polgári Takarékpénztáré tudvalevőleg a Központi Szálló épülete, amely az intézet mérlegében 600,000 koronával szerepel és ma már 1.200,000 koronát ígér érte egy konzorcium, azonban a takarékpénztár nem adja 2.000,000 koronán alul.

De nagy a kereslet az Ipar- és Népbank papírjai iránt is, mert mint megtudtuk, télelvi mérlege fényes eredményt mutat és kitűnő üzleteket bonyolít le.

Nem érdektelen rámutatni arra a láncolatra, amely az aradi papírok árfolyam-emelkedésére vezetett. Tudvalevőleg az utóbbi másfél esztendő alatt rendkívüli érdeklődés mutatkozott a nagyobb ipari vállalatok, municiószállítógyárak és tengerhajózási társaságok részvényei iránt. Ezek a papírok a budapesti magánbörzén olyan horribilis árakat értek el, hogy végül az osztalék alig felelt meg az árfolyamérték egy-két százalékos jövedelmezőségének. Ekkor belátta a spekuláció, hogy nem olyan jó üzlet ez és ezért a nagyobb budapesti pénzintézetek részvényei iránt kezdett érdeklődni. Természetesen itt is bámulatos ugrásszerű áremelkedések voltak tapasztalhatók már az üzletindulás első hónapjaiban.

Voltak olyan részvények, amelyek egy nap alatt két-négyszáz koronás áremelkedést értek el. Valószínű, hogy ez az áremelkedés most már megáll, mert a papírok árfolyamértéke után az osztalék négy, négy és fél százaléknak felel meg, amivel a spekuláció már megelégszik, mert a nagyobb budapesti pénzintézetek a betét után három százaléknál többet nem fizetnek.

Ezek után a vidéki pénzintézeti papírok felé fordult a háboruban megduzzadt tőke figyelmé, rájötték, hogy például az aradi pénz-

intézetek, dacára az általánosan ismert háborus üzlettelenségnek, részvényeik után még mindig legalább öt százalék osztalékot fizetnek, holott a betétek már vidéken sem jövedelmeznek többet négy százaléknál. Ez a ráeszmélés azután az aradi papírok iránti keresletet vonta maga után és ma már ott tartunk, hogy az aradi pénzintézetek papírjai szép áremelkedést mutatnak. A közönség már egyáltalán nem bizalmatlan a vidéki pénzintézetek részvényei iránt, mert hiszen meggyőződött arról, hogy a valóban minimális üzleti forgalom mellett is, majdnem a békeidőbeli osztalékot fizeti. Ezt a bizalmat megerősítette az a körülmény is, hogy egyes pénzintézetek ingatlanokat vásárolnak, amelyek értéke folyton emelkedik. Az Aradi Polgári Takarékpénztár néhány évvel ezelőtt tudvaleg megvásárolta a Hönigsz-féle erdőket.

Erről az üzletről akkor nem valami biztató hírek terjedtek el, most már azonban kitűnő vételnek bizonyult, mert hiszen egy vagon tűzifa ára ma eléri az ezer koronát. Minden remény megvan tehát arra, hogy rövid idő múlva az Aradi Első Takarékpénztár eléri a 2200 koronás, az Aradmegyei Takarékpénztár a 2500 koronás, az Ipar- és Népbank a 680 koronás békeidőbeli normális árfolyamot és ehhez fognak igazodni a többi aradi pénzintézeti papírok is.

LEGUJABB.

Erközzt reggel 2 órákor

Bizalom Kerenszkynek.

Pétervár. A Pétervári Távirati Ügy-nökség jelenti: A hűségnek és az odaadásnak az ideiglenes kormány iránt számtalan levélbeli és távirati biztosítása érkezett a kormányhoz abból az alkalomból, hogy Kornilov zendülésének energikusan sikerült elejét venni. Kiewben a forradalmi örökös-bizottság Sulgin ismert dumaképviselőt letartóztatta és lapját, mely Déloroszország legtekintélyesebb és legelterjedtebb újságja, beszüntette. A városokban a régi rendszer híveinél házkutatásokat tartottak.

Amsterdam. Az *United Press* Pétervárról jelenti 14-iki keltezéssel: Terescsenko kijelentette, hogy a kormány belátta, hogy csak vaskéz segíthet és eszerint is cselekszik. A kormány minden embert, aki ellenszegül s aki felebbvalója parancsának nem engedelmeskedik halálra ítélte.

Stockholm. Romanow a munkás- és katonatanács küldöttje olaszországi, franciaországi és ngliai útjáról visszatérve egy újságrónak kijelentette, hogy mindenütt erős a békeakarát, a legerősebb azonban Olaszországban. Olaszország inséget szenved. Az állam minden gabonakészletet összevásárol és a közönség részére való eladásnál nagy összegeket veszít. A szénhiány erősebben érezhető, mint Franciaországban. Az uralkodó inség mellett a békeakarató legjobban erősíti az a

körülmény, hogy az olasz hadak csak igen jelentéktelen ellenséges területet szálltak meg.

Genf. Londonból jelentik: Az *Economist* szerint az angolhajóvesztéseket a február 18-tól szeptember 9-ig terjedő félévben 2,047,000 tonnára teszik. Az új építkezések 721,600 tonnára tehetők s így a nettó-vesztesség 1,249,600 tonnát tesz ki.

Válaszunk a Vatikánban.

~ Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Luganoból táviratozzák: A *Secolo* jelentése szerint a Vatikánban rendkívül nagy a feszültség a központi hatalmak válaszigyzékének külsőben való átadása miatt. A pápa közvetlen környezete már informálva van a válasz tartalmáról. Azt hiszik, hogy Ausztria-Magyarország válasza már meg is érkezett. Németország válaszáat, amely magában foglalja Törökországot és Bulgáriát is, mára vagy holnapra várják a Vatikánban. A *Secolo* szerint a Vatikánban megvannak győződve, hogy a központi hatalmak válasza kiköszörül a vatikáni politika diplomáciai vereségének esorbáját.

Berlin. A *Vorwärts* azt írja, hogy Berlinben már napok óta arról keringnek a hírek, hogy a pápai békeakció kilátásai jelentékenyen javultak. A hírek forrása mértékadó helyről származik. Megerősíteni látszik a hír komolyságát a birodalmi kancellárnak a stuttgarti pályaudvaron tett kijelentése, hogy még az idén meg lesz a béke. Az a vélemény, hogy Németország első államférfia nem nyilatkozott volna így, ha reményei nem alapulnának konkrét tényeken.

— Mi azt hisszük, — írja a *Vorwärts* — hogy a béke reményének alapja igen keskeny. Lapunk az egyetlen volt Németországban, amely nem úgy fogta fel Wilsonnak a pápához intézett jegyzékét, mintha ez a gyors béke minden kilátását elsöpörné. Eppen ezért most jogunk van arra, hogy intsük a közönséget az el-sietet optimizmustól, mint korábban a pesszimizmustól. Ha csakugyan meg van arra a lehetőség a közeli jövőben, hogy egy lépéssel közelebb jussunk a békehez, akkor a német kormány felelős a népnek azért, hogy ezt az alkalmat el ne szalassza.

Berlin. A német válaszigyzékét a legközelebbi napokban átnyújtják a Vatikánban. A válasz rámutat Németország éveken át kifejtett békepolitikájára s megújítja a sép és a kormány békeakarát, anélkül, hogy belemenne a pápai jegyzék részleteinek taglalásába.

Lengyelország kormányzása. Bécsből jelentik: A lengyel kérdéssel szembeni beavatott helyen a következőket jelentik: A lengyel régens tanács elnöke *Lubomirszky* herceg lesz és a két tanácsos *Tarnovszky* gróf, a washington volt nagykövet fivére és *Krutkizsubetzký* herceg lesz. A lengyel parlament nem lesz népképviselési alapon és egyelőre szó sem lehet képviselő választásokról. Valószínű, hogy *Lubomirszky* herceg ideiglenesen a miniszterelnökséget is át fogja venni.

Az aradi rendőrbíró ügye az ügyvédi kamara előtt.

— Nagy Sándor dr. nyilatkozata. — Weil Károly dr. a terrorizmus ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny ismertette azt az affért, amely egy rendőrbírói tárgyalás során Weil Károly dr. rendőrbíró és Iszpravnik Szevér dr. aradi ügyvéd között lefolyt. Az ügyvéd fegyelmi feljelentést tett felettes hatóságánál a rendőrbíró ellen s ugyanekkor beadvényt intézett az ügyvédi kamarához kérve, hogy az őt ért ültőltagos sérelem orvoslása tekintetében támogassa. Varjassy Lajos polgármester tudvalevőleg dr. Weil Károly ellen megszüntette az eljárást, a feljelentés azonban felelősség folytán a közigazgatási bizottság elé került. Az ügyvédi kamara addig nem akart a kérdéssel foglalkozni, amíg a közigazgatási bizottság nem döntött. A közigazgatási bizottság — mint az Aradi Közlöny megírta — teljes elégtételt szolgáltatott dr. Weil Károly rendőrbírónak és az ügyvéd felelősségét elutasította.

Az ügyvédi kamara választmánya dr. Parecz Béla elnöke alatt ma tartott ülésén foglalkozott Iszpravnik Szevér dr. beadványával és azt a határozatot hozta, hogy megkeresi a polgármestert, oktassa ki dr. Weil Károly rendőrbírót, hogy a védőket jogaikban nem szabad korlátozni s a reá nézve kötelező szabályokat a saját hivatali tekintélyre érdekében is tartsa be.

(Nagy Sándor dr. a választmány határozatáról.)

Ebben az érdekes ügyben, amelyhez hasonló még az aradi kamaránál nem fordult elő, kérdést intéztünk Nagy Sándor dr.-hoz, mint az aradi ügyvédi testület egyik legtekintélyesebb tagjához, aki a következőket mondotta:

— Meglep, egyenesen megdöbbent a kamarai választmány határozata. Feltűnő mindenekelőtt, hogy a választmány beleavatkozik egy olyan ügybe, mely a rendes fegyelmi eljárás keretébe van már utalva, holott egy jogász testületnek tudnia kell, hogy a független fegyelmi bíróságot ilyen határozattal befolyásolni nem szabad és nem helyes. Nincs is törvényes alapja a választmány eljárásának, mert a választmány hatáskörét a törvény taxatív felsorolással állapítja meg és semmi joga nincs a választmánynak ahhoz, hogy ilyen irányú átiratokat intézzen bármilyen hatósághoz. Merem állítani, hogy az ügyvédi kar nagy többsége bizonyára nem is vállal szolidaritást a választmány eljárásával.

— Ami a dolog érdemét illeti: Az igazságszolgáltatás szabadsága érdekében tiltakozni kell mindenféle ilyen beavatkozás ellen. Ha ilyen eljárás divattá válnék, úgy egyszer egyik, másszor másik testület avatkoznék bele a jogszolgáltatás menetébe, ami a legelítendőbb terrorra vezetne. Weil Károly dr. kétségtelenül puritán, erős meggyőződésű, kiváló jogászai képességgel bíró egyén, akit ítéleteiben egyedül a köznek érdeke és a törvények rendelkezése irányít. Az ő feladata a tárgyalás törvényes vezetése. Hogy a tárgyalás vezetésében a törvényes rendelkezések szerint járt-e el, vagy nem: annak megállapítása az illetékes hatóságok dolga és eljárásának helyességét úgy a polgármester, mint a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya megállapította és pedig a városi tiszti főügyész véleményének meghallgatása után. Ha a határozat nem tetszik, megvan a jogorvoslat útja és nem az ügyvédi kamara van jogositva azt felülbírálni.

— Azt hiszem nem vétek semmit az ügyvédi kollegiális ellen ezen véleményem elmondásával, sőt ellenkezőleg az ügyvédi dignitást védem, midőn azt mondom, hogy éppen az ügyvédnek kell ismernie és keresnie a jogorvoslatok törvényes útját és ne szaladjon ilyen kérdésekben a kamarai választmányhoz segítségért. Sajnos, hogy a kamara beugrott és megtette a helytelen lépést, melyet a kamarai közgyűlés semmi esetre se szankcionálna.

— Feltételezem a polgármesterről, hogy az átiratot elutasítja, mert, ha a kérelemnek eleget tenne, úgy illetéktelen beavatkozást engedne a rendőri büntető-bíráskodás függetlenségébe és akkor ne várjunk többé igazságos, pártatlan és független ítélekezést.

(A rendőrbíró a kamara állásfoglalásáról.)

Weil Károly dr. a következőkben fejtette ki előttünk álláspontját az ügyvédi kamara választmányának határozata után.

Az Atlasz ügy kezdetén Iszpravnik dr. nagyon nyájas volt hozzám, állandóan „kedves kollega ur” voltam, később már, amidőn a Hartmann féle 49.000 koronát — melyre Atlasz igényt tartott — áttettem a katonai hatóságokhoz a belügyminiszterhez való feljelentésem helyezett kiállításba, amit egy csöppet sem vettem rossz néven, mert tudatában voltam eljárásom törvényes voltának. A tárgyalás kezdetén már észrevettem, mennyire exponálja magát Iszpravnik dr. védenee Atlasz Izidor zsirügynök érdekében, ez ragadtatta el olyan rendzavaró közbeszólásokra, melyeket a tárgyalás rendje és a rendőri büntetőbíráskodás tekintélye érdekében nem hagyhattam figyelmen kívül és erélyesen meg kellett büntetnem törvényadta rendfenntartó jogaim alapján. Ezután jó ideig nem mutatta a hosszú tárgyalás folyamán, mintha rendfenntartó cselekményeim rossz néven vette volna, később tapasztaltam érzékenységet, amidőn nyomoznom kellett az irányban, hogy kerültek Atlasz Izidor megbízottjai üzletek lebonyolítása végett Iszpravnik dr. ügyvédi irodájába. Irnokját ezért elzárásra is ítélttem. A polgármester ur és a közigazgatási bizottság határozata fényes elégtétel számomra, sohasem hagyom magamat terrorizálni. Szigorú ítéletekért máskor is támadtak ügyvédi részről, legutóbb a Kemény Manó-féle kihágási ügyben szolgáltatott elégtételt ítéletemnek a nagyváradi kir. Tábla. Hangsúlyozom, hogy egyedül a közérdek érdekeit fogom csupán szem előtt tartani és elég erősnek érzem magamat továbbmenni kitűzött céloim elérésében: **erélyes kezzel letörni az árdragítók üzletemeit.**

— Grätz Gusztáv kiválása a kormányból. Budapestről telefonálja tudósítónk: A hivatalos lap egyik legközelebbi számában a király Grätz Gusztáv pénzügyminisztert a titkos tanácsosi méltóság egyidejű adományozása mellett felmenti állásától és a pénzügyminiszterium ideiglenes vezetését Wekerle Sándor veszi át. Grätz Gusztáv pedig visszatér a közös külügyminiszteriumba, ahol a kereskedelmi politikai osztály vezetését veszi át.

Százötven százalékos boltbér emelés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hogy alapjaiban mennyire egészségtelen a mi egész gazdasági életünk, azt a gazdasági beruházások labilitása igazolja legjobban. — A háborus konjunkturáknak felhasználása láncolatossá tette. Erre élénk világitást vet az alábbi rendkívül érdekes eset, amely mostanában történt Aradon.

A Hermann-palotában levő üzletek tulajdonosai: Záray Géza, Wojtek és Weisz, Meisl és Adler, Geller Izidor és Hoffmann Antal a napokban levelet kaptak a ház tulajdonosától, Gutzjahr Mihálytól, amelyben Gutzjahr tudomásukra adja, hogy **üzletük évi bérét százötven százalékkal felemeli. Az üzlettulajdonosok természetesen kénytelenek voltak a házbér felemelését tudomásul venni.**

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az üzlettulajdonosok a legrokonszenvesebben nyilatkoztak Gutzjahr Mihályról és nem is kárhoztatják a stájerolást, hanem belenyugosznak.

Mi nem érzelmi szempontokból tekintjük a kérdést, hanem reális, gazdasági alapról indulunk ki, amikor ehhez az esethez megjegyzéseket fűzünk. A kereskedők felhasználva a háborus konjunkturákat, olyan árakat szabnak áruiknak, amilyent csak akartak s a közönség a nagy árúhányra való tekintettel alkudozás nélkül fizeti a horribilis árakat. A kereskedők 200—300 percenttel drágábban adják áruikat, mint azelőtt, mert kénytelenek vele, hiszen a beszerzési árak is horribilisan emelkedtek. Ime látjuk a konjunktúra kihasználásának láncolatossorozatát.

A sorozatba most belép a háziur is, aki a lakások évi bérét nem emelheti, tehát ott re-kompenzálja magát, ahol tudja: a bolti áraknál. Ugyanezt cselekedte akár a maga initialívájára, akár nem, Gutzjahr Mihály is.

Csak hogy ennek a stájerolásnak nem az érdekelt kereskedők főgák kárát vallani, hanem ismét — mint már annyiszor — a közönség. Az érdekelt kereskedők arra a maguk szempontjából jogos álláspontra fognak helyezkedni, hogy rezsijük megnagyobbodott, tehát megdrágították az árukat, hogy kárt ne szenvedjenek. A közönség pedig, a jelen esetben nem a szegény néposztály, fizetni fogja a magasabb árakat. És ez ellen nem is lehet felszólalni, mert a szóban levő üzletekben nem közszükségleti cikkeket árusítanak.

Amerika melléük állítja Svédországot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Hágából jelentik: Lansing kijelentette, hogy az amerikai-svéd affér nem élesedhetik ki, mert ismeretes a svéd nép barátságos érzése.

Béga. A Times-nek jelentik Washingtonból: Megállapították, hogy a buenosz-aireszi svéd-követségről július 9-éig 64 táviratot továbbítottak a német külügyi hivatal részére. Természetes, hogy a jövőben a svéd kormány egyetlen gyanus táviratát sem bocsájtják keresztül.

Bern. Egy félhivatalos jegyzék óva int attól, hogy Svédországgal szemben erélyesen lépjenek fel. A lyoni Novelliste ama véleménynek ad kifejezést, hogy Svédországgal való háboru ezt az országot a németek szövetségessé teszi, ami Oroszország helyzetét egészen reménytelenné tenné.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A külügyi hivatal államtitkárja megkérte az argentinai követséget, hogy közvetítse Luxburg gróf követnek távirati uton Buenos Airesbe azt az utasítást, hogy jöjjön Berlinbe szóbeli jelentés végett. Az államtitkár megkérte az argentinai kormányt, hogy biztosítsa a követnek az utazást.

Érdekes uti-számla.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város közéleti bizottságának egyik legutóbbi ülésén a munkástagok szótartották, hogy a város nem jár el kellő eréllyel a közéleti ügyekben; kifogásolták, hogy Aradról irányítják a város ellátását, holott a mai viszonyok között, amikor a városok élet-halál versenyt vívnak, hogy elkaparítsák egymás elől az életviteli cikkeket, csak úgy lehet eredményesen fellépni, ha a város megbízottakat küld Budapestre, hogy ott személyesen járjanak el az Országos Közéleti Hivatalban és energikus fellépéssel védjék meg Arad érdekeit. A munkások dorgáló szavait megszívlelte a bizottság, belátták, hogy ma olyan idők élik, amikor ököl kell kiverekedni minden jogot, s a város szavának csak úgy lehet kellő súlya, ha személyesen járnak el a fontosabb ügyekben, nehogy a városok nagy versenyében Arad lemaradjon.

Néhány héttel a bizottsági ülés után már megvalósult is a munkások kívánsága. A napokban Varjassy Lajos polgármester Budapestre utazott, hogy egy közéleti ügyet elintézzon. Ezt megelőzőleg utazott fel Budapestre két munkás kiküldött, mind a ketten a Martagyár emberei. A polgármester és a munkások is egy napig időztek Budapesten, tárgyaltak a Közéleti Hivatalban, elintézték a dolgukat és aztán vissza jöttek Aradra. Ne kutasuk, hogy eljárásuk eredményes volt-e, vagy meddő maradt. Ez a kérdés más lapra tartozik. Bennünket most csak az érdekel, milyen költségszámlát terjesztettek elő a munkások az egy napos budapesti utért.

Elismerjük, nagy drágaság van. Vidéken is hihetetlenül drága a megélhetés, hát még Budapesten. De mégis, a mi szerény nézetünk szerint *öt száznegyven* korona egy napra kicsit sok. Talán valamivel olcsóbban is ki tudtak volna jönni. Pedig éppen ennyit költött a két munkás Budapesten egy nap alatt. Ekkora összegről nyújtottak be költségszámlát, s a kimutatásban fel is tüntették, milyen módon

hozták össze ezt az összeget. Élelmezésre például fejenként negyvenöt koronát költöttek.

Azt kell hinnünk, hogy a Ritzben étkeztek, s ezt nem is vesszük rossz néven tőlük. Igazuk van, hiszen nem kívánhatják tőlük senki, hogy ne éljenek jól, mikor közügyekben lótnak-futnak, izzadnak Budapesten. A két kiküldött egy napi kosztja szóval kilencven koronába került. Borralalók és kocsiköltségek címen negyvenkét koronát számitanak fel a munkások. Tudjuk, hálásnak kellene lennünk, amiért ilyen gavalléros bőkezűséggel szerepeltek Budapesten, hiszen a bérkocsisok és a pinécerek a jövőben bizonyára megkülönböztetett tisztelettel fognak bánni az aradi vendégekkel, de mégis gondolkodóba ejt ez a negyvenkét koronás borralaló számla. Talán hálátlanságot követünk el, amikor kifejezést merünk adni annak a véleményünknek, hogy a munkások mégis helyesebben cselekedtek volna, ha jobban takarékoskodnak a város pénzével. Elvégre közügyről van szó, s a közügy érdekében talán jobban a fogukhoz verhettek volna a garast.

Az elmulasztott munkabér is szerepel a költségszámlán, még pedig jelentős tétele annak. Természetesen jogosan számitják ezt fel, hiszen nem volna méltányos, hogy elessenek a keresetüktől, amikor a város egész polgárságának érdekében fáradoznak. Osak mint kedves pikantériát jegyezzük fel, hogy az egyik kiküldött nem volt akkordmunkás, hanem havi fizetésű tisztviselő. Vajjon a Martagyár olyan rideg, hogy ennek a tisztviselőnek a havi fizetéséből levonja az egy napi elmulasztott munka bérét?

Nem láttuk Varjassy Lajos polgármester arcát, amikor eléje terjesztették az ötszáznegyven koronás költségszámlát. De feltételezzük, hogy csodálkozással teljes volt és feltételezzük azt is, hogy ha már a számlából egyebet nem vonhatott le, legalább levonta — a konzekvenciákat. Már csak azért is, mert az ő számlája nem volt több százharminc koronánál.

A budapesti küldöttségjárást már felsőbb helyen sem veszik jó néven. Ezt mutatja legalább a belügyminiszternek a főispánokhoz intézett következő leirata:

Ujabb időben igen gyakran előfordult, hogy közéleti, takarmánnyal való ellátás és egyéb hasonló ügyekben a kormányhatóságot küldöttségek keresik fel, s úgy tesznek, hogy elkerülnék a közéleti és indokolatlan és felesleges költséggel, idővesztéssel járó kérelmezést feltétlenül mellőzni kívánják, felkérem, sziveskedjék megfelelő módon odahatni, hogy amennyiben közérdekű ügyben a kormányhatóságok személyes tájékoztatása elengedhetetlennek mutatkozik, ez csak az illető érdekelt fél vagy tisztviselő útján történjék, ellenben a küldöttségek az amugy is tulterhelt közlekedésre, s a kormányhatóságok nagy elfoglaltságára tekintettel, feltétlenül mellőztessenek.

Kereszt a zsinagógán.

(Háboru egy imaház körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közelgő zsidó nagy ünnepekkel egy kényes bérleti viszony vált akuttá Kolozsvárt, a melynek tisztázódását jogos izgatottsággal várják az érdekelt emberek.

A Széchenyi-tér 28. számú ház Weisz Lajosné és kiskoru gyermekeinek tulajdonát képezte, ezelőtt és a ház bérleti között tiszteletre méltó helyet foglalt el a környékbeli vallásos izraeliták összesége, akik több tágasabb helyiséget béreltek ki egy imaház céljaira.

Több éven keresztül napról-napra ájtatos istentiszteletet színhelye volt az egyszerű kis ház és különösen a háboru alatt volt nagy kereslete az imaháznak, mivelhogy megnövekedett ama embereknek a száma, akiknek könnyíteniök kellett a lelkükön.

Történt pedig, hogy egy-két hónappal ezelőtt Weisz Lajosné és kiskoru gyermekei eladták a Széchenyi-tér 28. szám alatt levő házat Stancsu Szilárd szalonakereskedőnek, még pedig azzal a feltétellel, hogy ez év szeptember 1-én az imaház tartozik otthagyni régi ottho-

Német tudós

a német gyűlölet okáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A világháboru egyik legtöbbször felvetett kérdése: miért gyűlölik a németeket az egész világon. Ezt minden lépten-nyomon hallja az ember és maguk a németek nyitott szemmel állnak ezzel a kérdéssel szemben. Minthogy a természetükben rejlik, hogy alaposan szoktak a dolgoknak velleire hatolni, ezzel is behatóan foglalkoznak és keresik a megoldását. Egyik kiváló német orvos új oldaláról igyekszik megvilágítani ezt a témát, amennyiben negatív formában veti fel a kérdést.

Miért nem szeretik külföldön a németeket?

Kérdezi Freudenberg Ferenc dr. a pszichologia tanára a müncheni egyetemen.

— Mindegyikünk tudta már a háboru kitörése előtti — írja a tudós — hogy bennünket németeket, a külföldön nagyon kevésbé szerettek. Még ott is, ahol nagy szükség volt ránk például Délamerikában inkább csak türtek mint szerettek.

— Aki sokat utazott külföldön, annak rá kellett jönnie, hogy részint mi magunk vagyunk ennek az okai. Sok német ember tudagadó önértéssel — és mondjuk meg nyíltan — nagyon hiányos neveléssel és életmóddal ment ki a világba. Ezek ártottak legtöbbet a

német népek és a német tekintélynek. Megérintettük ezt a nyílt sebet, hogy ne vádolhasanak pártosságjal, nehogy azt mondhassák: meglátod a szálkát a más szemében, de a magadéban a gerendát sem veszed észre. A száлка azonban ezúttal a mi szemünkben van, de a gerenda az ellenségeinkében. Azt tudtuk, vagy legalább is sejtettük, hogy nem nagyon szeretnek bennünket. Azonban az meglepett, hogy a háboru kitörése óta az egész világ a gyűlölet és ellenségeskedés pokoli lángjával áraszt el. Ahol arra számítottunk, hogy köszönetre találunk, árulás lett az osztályrészünk. Politikai okokkal törekedtek ezt a jelenséget megmagyarázni és Anglia féltékenységére mutattak rá.

— Nos és az olaszok! Ez mutatja, hogy a probléma nem magyarázható meg kizárólag Anglia intrikáival és, hogy a kérdésnek legalább részben lélektani magva van. Ha olyan ország, mint Itália, amely az osztrák császár önkéntes akaratából majdnem mindent elérhetett volna amire éhes volt, amely békében és politikai tekintélyben élhetett volna tovább, a véres háborut és a legajásabb árulást választotta és az erőszakhoz nyúlt azért, amit a baráti kéz felajánlott neki: ha ilyen ország egyszerre elementaris erővel gyűlölködik, akkor ezt nem lehet megmagyarázni Grey és Asquith finom diplomáciájával, vagy pedig a miniszteri

székekben ülő néhány olasz ügyvéd megvesztegetettségével.

— Németország: *praeceptor mundi*, a világ tanítója. Ez az ellenünk elszabadult világgyűlöletnek a magyarázata. Amint a hiu ember sosem felejt el, ha véletlenül valamikor gyengének találtatott, úgy a szlávok és románok titkos gyűlöletet rejtegetnek lelkük mélyén, mert a legjavát annak amelyük van, nekünk köszönhetik. Belsőleg hálára kötelezettek érzik magát s minthogy büszkeségből nem akart köszönetet mondani, ezért gyűlöl. Gyűlölet, köszönet és szeretet helyett. A lélektan már rég ismeri azt a *hüttérbe szorított szereteterzést*, amely gyűlöletben nyer kifejezést. Vannak tudósok akik „Judás Peuroziznak” nevezik. Nem kell bizonyítani, hogy Oroszország a germán szellemnek köszönheti egész kulturáját és Páris ugyanennek a kulturának felületes mázat. De hogy a román világ gondolkodói is tudatában vannak annak, hogy kulturájuk alapja germán, arra bizonyítékul szolgálhat Gobineau grófnak a híres francia gondolkodónak következő kijelentése:

— Hogy mindent megmondjak és semmit se tölözök, bevallhatom, hogy mindaz ami jót a császári Róma felmutathatott, germán forrásból származott. Ez az igazság annyira általános, hogy egész nyugodtan elmondható, hogy a legjobb földművesek a legjobb iparosok a ró-

nát. Szeptember első napja elkövetkezett, de az imaház nem volt hajlandó mozdulni, mire Stancsu Szilárd szalomakereskedő keresetét adott be a imaház ellen. A keresetét a bíróság elutasította, miután az árvaszék még nem hagyta jóvá a ház megvételeére vonatkozó szerződést s így Stancsura még nem szállottak rá a tulajdonosi jogok, amelynél fogva természetesen nem is kívánhatja jogosan azt, hogy az imaház kiköltözzék a házból.

Az imaház tehát maradt és teljes erejéből készült az igazi szezonra, amikor minden zsinagógának nagy keletje van. Itt kezdődik az eset komplikálódása, amelynek jogi tisztázódását izgalommal várják Kolozsvar jogászaival s a mely mellett — valljuk meg — tanácsstalanul állanak a kolozsvari jogászok.

Stancsu Szilárd szalomakereskedő ugyanis, aki nemcsak amint neve mutatja, hanem a mint foglalkozásából is kiviláglik, nem nagy érzékkel bír a rituális világfelegyezés iránt, nem tudott belenyugodni a bíróság ítéletébe és úgy akart a maga véleményének érvényt szerezni, hogy a ház tetejére nagyobb biztonság kedvéért egy kettős keresztet tétetett fel, bár ugyan egy szimpla kereszt is elég lett volna.

A nap alatt kevés új dolog van, de talán még rabbi Akhiba is tulozna, ha azt mondaná, hogy már látott olyan zsinagógát, amelyen kereszt, pláne egy kettős kereszt van. Ez egy lehetetlenség. Stancsu Szilárd merész elhatározása lehetetlenné tette a Széchenyi-téri zsinagógát s most tanácsstalanul állanak azok a jámbor emberek, akik eljövendő szent ünnepekre ott biztosítottak maguknak helyet az imákozáshoz. Az imaház vezetősége deputációt küldött Stancsuhoz a kereszt levétele érdekében, de a szalomakereskedő hajlíthatatlan maradt és a kettős kereszt szilárdan áll a zsinagóga homlokzatán. Az imaházban azóta elcsendesültek az ájtatos dallamok, a hitű izraeliták elkerülik azóta a szent helyet és a jámbor szimbolumon meg-megesiszlan az őszi napocgár.

mai birodalomban, azok a barbár gótok voltak, akik igen nagy számban telepedtek meg Galiciában és az északi tartományokban. Nincs az emberi történelemben dicsőségesebb valami, mint az északi népek szerepe. Róma értette a módját, hogy nagy ellenlábásának, a barbárságnak, erejét a maga céljaira értékesítse. — Semmi szükség sincs arra, hogy a barbár elnevezés és az ezzel összefüggő guny ellen védekezzünk. Egész bátran eltűrhetjük, hogy a római büszkeség felálljon a maga alkotta talapzatra, de még ekkor is igaz marad, hogy milyen mértékben ez a barbár világ a befolyását és a hatását Rómára érezte, olyan mértékben keletkeztek és váltak uralkodóvá olyan fogalmak, amelyeknek gyökerei nem a régi keleti világban, nem Periklis nagyműveltségű polgártársai körében, nem Asszírnia romjai alatt, sem pedig a kiváló kelták körében nem találhatók meg. Ez a hatás nagyon régi és igen sokáig tartott. A tény az, hogy annyian mértékben volt egy Etruszk jellegű Róma, egy itál Róma és egy szemita Róma, úgy kellett lennie és volt is germán Róma is.

A híres francia írónak ezek a szavai olyanok, minthogyha a mai viszonyokra írta volna. Amint Gobineau nem törődött azzal, hogy barbárnak nevezték, úgy mi sem törődünk azzal, hogy bennünket hunoknak gunyolnak. Mert büszkék vagyunk arra, hogy ezt a nevet nem érdemeltük meg. Maholnap valósággal diszitó jelzőnké válik és ha az egész világgal megvittuk harcunkat, ismét a világ tanítói és támaszai leszünk és átnyújtott értelemben ismét megalapítjuk a germán Rómát.

A gyűlöletet vezetősége tovább folytatta a harcot a kitűzött keresztrel szemben. Tegnap ügyvédnek adták át az ügyet és törvényes úton akarják megvédeni a maguk igazát.

Csunya férfiakat szeretnek a szép asszonyok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő sorokat:

Tisztelt szerkesztő ur! Igen előkelő, igazán disztigvált, csupa művelt emberekből álló társaságba — de bizonyára nemcsak ebben az egyben, hanem igen sok van ilyen Aradon — rendkívüli érdeklődéssel és behatóan foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy miként keletkezhetik egy milliomos leány és egy szegény ifju között olyan szerelem, amely a maga megnyilvánulásaiban a legszebb emberi tulajdonságokat árulja el. Illetve a probléma mégjobban körülhatárolva úgy hangzik, hogy: miként magyarázható meg az, hogy egy olyan urileány, aki társadalmi és vagyoni helyzeténél fogva Adoniszok között a maga vagyoni helyzetéhez közel álló ugynevezett szép férfiak között válogathatott volna, a legtisztéletreméltóbb és legszentebb vonzalommal ragaszkodik egy szegénysorsu fiatalemberhez, aki az említett férfiaknak egyik kategóriájába sem tartozik. Nincsen abban semmi fonák vagy furaság, ha ezt a problémát a nyilvánosság elé viszem, mert nemcsak a kis vidéki városnak és nemcsak a lipótvárosi köröknek izgató kérdése ez, hanem a világtörténelemben is elhatározó és döntő szerepe volt már számtalan esetben annak a kérdésnek, illetve a reá adott feleletnek: hogy miként történhetik meg, hogy

az asszonyok dírekte a csunya férfiakhoz vonzódnak.

Tisztelt szerkesztő ur! A nők jellemének egyik feltűnőbb vonása az, hogy asszonyok csunya férfiakba szeretnek és minden korszak és minden ország szolgáltató példát arra, hogy ez a vonzalom tényleg meg van. Csak Mirabeau példáját akarom emlékezetbe idézni. Annak a férfinak, aki a nagy francia forradalomnak volt a vezére. Tudjuk, hogy himkőhelyes, csunya arcu ember volt aki kicsi, lompos testalkata ellenére a szép nemre olyan varázst gyakorolt, ami már a csodával határos. Számtalan kortársa megírta róla, hogy nem volt asszony, aki ennek a rut testü politikai lángésznek ellenállhatott volna és akinek egyetlen szépsége a tagadhatatlan, szónoki képességében rejlett. Hisz ismeretes, hogy halála után kocsiszámra vittek el a lakásáról szerelmes leveleket, amelyeket minden társadalmi állásból származó asszony írt hozzá és amelyek írónak szenvedélyes szerelméről tesznek tanúságot. Mirabeau annyira csunya volt, hogy Párisban példabeszédszerűen rutnak tartották.

— Tudjuk, hogy igen sok melancholikus asszony vállotta már be orvosának, hogy szerelmes egy színészbe és mikor az orvos kutatót és keresett akkor azt tudta meg, hogy a betege a színpad egyik legcsunyább alakjába bolondult bele.

— Én magam ismertem egy igen szép aradi asszonyt, aki egy csunya színésznek örörő izzó szerelmes leveleket írt és a társaságban azt is tudták, hogy igen sokszor megvárta az ideálját a színpad hátulso ajtajánál, ökszereseket és más ajándékokat nyújtott át neki. Idővel annyira feltűnővé vált a viselkedése, hogy a művész, aki nős ember volt, érintkezésbe lépett a hölgy szüleivel, akik a fiatal asszonyt gyógykezelésbe küldték, ahol azonban egyáltalában

Jogászi körökben nagy izgalommal várják a salamoni ítéletet, amely ebben a felette kényes és még felettebb ritka ügyben igazságot fog osztani.

nem javult az állapota és egy szanatóriumba kellett elhelyezni.

— Évekkel ezelőtt egy medkivül okos és igen szép hölgy kijelentette előttem, hogy

rajong a csunya férfiakért.

Állítása szerint azoknak az arcában bizonyos páthosz van, ami őszinte bámulatát váltotta ki. Hogy ezt egész komolyan így gondolta, azt be is bizonyította azzal, hogy olyan férfianak lett a felesége, akinek arca a legékebben szóló bizonyítéka Darwin teóriájának, mely szerint az ember a majomtól származik. A házasság azonban igen boldog volt. Ismerek egy rendkívül érdekes prágai esetet. A cseh főváros tudvalevőleg a szép leányok hazája. Ebben a városban a legszebbek egyike egy olyan fiatal kereskedőnek lett a felesége, akinek nemcsak az arca volt feltűnően rut, hanem aki

valósággal törpe volt.

A fiatal hölgy igen sok szép és gazdag kórot kosarazott ki. Egész őszintén bevallotta, hogy csak akkor jébredt fel szívében a szerelem, mikor törpe és csunya férjét megismerte. Az ismerősök körében a fiatal párt „a szépség s az állat” néven ismerik.

— Néhány évvel ezelőtt az amerikai bíróságok előtt egy rendkívül csunya bűnös állott, akit sokféle csalással vádoltak meg. A bizonyítási eljárás folyamán kirúnt, hogy ez az ember

hétszer nősült meg

és négy felesége a legjobb társadalmi körből való volt. Mikor a hét asszony megtudta, hogy egy közönséges csaló a férjük, nem fordítottak neki hátat, hanem tovább is szenvedélyes leveleket írtak neki és ép anyira nem törődtek csalásaival, mint a rutságával. Súlyos fegyházra ítélték, de még a börtönben is felkereste egyik-másik becsapott asszony.

Ismerek egy igen megrható történetet egy fiatal elárusító kisasszonyról, aki beleszeretett az ugyanabban az üzletben alkalmazott csunya üzletvezetőbe. A fiatalember vőlegény volt és nem akart semmit sem tudni kolléganője vonzalmáról. A hölgy emiatt buskomor lett, vízbeoltte magát és hátrahagyott levelében azt írta, hogy éppen

szerelmesének kimondott rutsága vonzotta őt.

Az ilyen megnyilatkozás majdnem érthetetlen és csak abból magyarázható, hogy ösdök óta éppen a csunya férfiak rendkívül hatása az, ami a másik nemre vonzó. Meg kell végül emlékezni egy társaságról, amely Amerikában alakult néhány évvel ezelőtt és amelynek csupa excentrikus fiatal hölgy volt a tagja. Ezek ünnepelesen arra kötelezték magukat, hogy csak csunya férfiakhoz mennek feleségül, mert a rut férfiak a legjobb férfiak. A társaság csak igen rövid ideig állott fenn, mert több tagja nem maradt hű az alapszabályokhoz, azonban néhányan közülük a természet által már külsőleg is megjelölt férfiak feleségei lettek.

Az ARADI KÖZLÖNY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben —

Aradi orvos a laibachi kórházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Talán a gyógyítás terén tette meg a leg-hatalmasabb lépést előre a világ, ebbe a minden rossznak végetekig fekozásában annyira tökéletes korszakban. Szerencsére a természet úgy alkotta meg az embert, hogy csak az egyik kezével rombohasson és a másikkal építeni legyen kénytelen, mert különben csakugyan a végső pusztulást jelentené ez a háború, mely az emberpusztító eszközöknek olyan hatalmas tömegét teremtette meg, hogy az egyensúly némi helyreállítására képtessé kellett tennie az emberi agyvelőt az embermentés, a gyógyítás instrumentumainak tökéletesítésére.

Még a háború elején történt — az Aradi Közlöny akkor feltűnést keltett cikkeket írt róla, hogy Párisban egy ezredorvost a haditörvényszék elé állítottak, mert a haretérről a kórházba került beteg katonákat olyan erős villamos árammal gyógyította, hogy azok közül többen a fájdalomtól ájultan estek össze. Valósággal lázadás keletkezett a kórházban, mert nem akartak a páciensek a villamos székbe beleülni, amely igen hasonlít ahhoz a készülékhez, amelyet Amerikában a kivégzésnél használnak.

Azonban a háborúban az idő gyorsan halad és gyorsan érlel.

Ma már a francia orvosnak gyógyító rendszere valószínűleg áldása azoknak a katonáknak, akik a haretér rettenetes izgalmai közben idegsokkot, az ugynevezett traumatikus neuróziát kapják.

Egy aradi főhadnagy, aki a tizenegyedik

Isonzó esatában részt vett, mondotta el az Aradi Közlöny tudósítójának, hogy ebben a legördögibb küzdelemben, amelyet valaha a világ látott, gránátrohbanás következtében szerzett idegsokkkal került a laibachi kórházba, ahol fiatal aradi orvos gondos ápolása és nagy tudása adta vissza az egészségét.

— Nesnera dr. — mondotta a főhadnagy — eddig körülbelül már ezernégyszáz hozzám hasonló beteget gyógyított meg a magasfokú villamos árammal, amely bevezetve a beteg testébe, rettenetes fájdalmat okoz, de ugyszólván pillanatok alatt helyre állítja az idegek egyensúlyát és a beteg majdnem egészségesen száll ki az apparátusból. A legnagyobb csodákat műveli a fiatal aradi orvos ezzel a módszerrel, amely némáknak adta már vissza beszélőképességüket, süketeknek a halló erejüket és teljesen roncsolt idegrendszereket épített fel újra. Láttam olyan eseteket, amelyeknek leírására alig lehet szavakat találni. Minden ízben reszkető, még bottal sem járni tudó bajtársaimat ültette Nesnera dr. a villamos készülékbe és néhány pernyi emberfeletti fájdalom eltűrése után az ő parancsára majdnem teljes járó képességgel keltek fel arról a helyről, amelyen egy szempillantás előtt a kintpadnak fájdalmait vélték érezni.

Ugyanezzel a módszerrel gyógyító hatalmas katonai egészségügyi intézmény van Rózsahegyén, amely valószínűleg bucsujáráhely, mert olyan eredményeket produkáltak, aminkről azelőtt csak a csodás legendák révén hallott az ember.

Az üvegkereskedő

475 pár cipője.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mai lapunkban jelentettük, hogy az aradi rendőrség egy nagyobb szabású visszaélés ügyében indított nyomozást. A rendőrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy Urbán Endre üvegkereskedőnél egy hatalmas cipőraktár van elhelyezve, amire aradi és vidéki ügynökök vevőt szereztek. A rendőri büntető bíróság még tegnap megindította az ügyben az eljárást és mára áttette az ügy iratait a rendőrség büntügyi osztályára.

Ma délelőtt a büntügyi osztály detektívjei sürgősen hozzáfűttek a nyomozás befejezéséhez és Urbán Endre üvegkereskedőnél levő cipőraktárát már korán délelőtt felkutatták és azt zár alá vették. A nyomozás során megállapították, hogy a 475 pár cipőnek már új gazdái vannak a Budapesti Igazságügyi Segédhivatali Tisztviselők Országos Egyesületének három megbízottja személyében. Az egyesület kiküldöttjei még tegnap érkeztek meg a fővárosból Aradra, ahol megkötötték az üzletet Urbánnal és a cipőraktárt állítólag 28.000 koronáért vásárolták meg az egyesület tagjai részére. Még tegnap intézkedtek aziránt is, hogy a cipőket elszállíthassák Aradról. E közben értesült a rendőrség az esetről és igyekezett a cipőket lefoglalni.

A cipők vevői a raktár lefoglalása után megjelentek a büntügyi osztályon és ott arra kérték Szeppkovszky Teófil rendőrhadnagyot, az ügy referensét, hogy a letiltást oldja fel és tegye lehetővé, hogy a cipőket elszállíthassák Aradról. Elmondották, hogy a cipőket nem magáncélra, hanem egyesületük részére és megbízásából vásárolták. A rendőrhadnagy a kérést nem teljesíthette, hanem az ügyről jelentést

tett a királyi ügyészségnek, amelynek döntésétől függ a zár alá vett raktár sorsa.

Urbán Endrét szintén kihallgatták a rendőrségen. Az üvegkereskedő elmondotta, hogy a cipőket egy Schwarz nevű Forray-utcai cipőkereskedőtől vette, hogy azokat drágábban eladja. Az üvegkereskedő azzal védekezett, hogy nem tudott arról, hogy a cipő többé már nem tárgya a szabad forgalomnak és hogy be kellett volna jelentenie az árut a Cipőközpontnak.

A rendőrség eddig csak Urbán ellen indított eljárást, mert árdrágítás céljából olyan árut halmozott fel, melynek vételével és eladásával azelett nem foglalkozott.

Megalakult

az új Painlevé-kormány.

(Kimaradtak a szocialisták.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Genf. Miután Painlevé az első kudarc után visszaadta megbízását Poincarénak, kérésére újra megkísérelte a kabinetalakítást, amely azután sikerrel járt. Painlevé megtartotta magának a hadügyi tárcát, a külügyminiszeri tárcát pedig Ribotval töltötte be. Kimaradt a kabinetből Viviani volt igazságügyminiszter, ami újabb koncesszió volt a jobbpártiak számára; az Almereyda-botrány nemcsak Malvyt, hanem Vivianit is magával rántotta. Painlevé teljesen mellőzte a szocialistákat. Ribot Thomasn kívül eredetileg még három tárcát akart jutatni a szocialistáknak s mikor ez a terv meghiúsult és a szocialisták nélkül akarta kabinetjét megalakítani, éppen Painlevé volt az, aki ennek ellentmondott s Ribot kormányalakítását megakadályozta. S most Ribot-val, és Thomas nélkül ő alakította meg az új kabinetet. A

Ribot-kormányból csak Clemeniel kereskedelmi és David földművelésügyi miniszter tartották meg tárcáikat. Steeg, aki a Ribot-kormányban a közoktatásügyet vezette, belügyminiszter lett s helyébe David Vincent került, aki a repülőszolgálat államtitkára volt. Egy elnöki dekrétum egyébként szűkebb kabinetet, u. n. hadibizottságot is alakított.

Berlin. Painlevé első kísérlete azért mondott csődöt, mert a szocialisták vonakodtak belépni a kormányba. Thomas kijelentette, hogy a kamarai szocialista csoport legutóbb tartott tanácskozásán kimondotta, hogy nem akar együtt működni Ribotval, akinek Painlevé Poincaré kívánságára följelölt a külügyminiszteri tárcát.

A kormányalakítás nehézségei.

Genf. Egy látszólag távolálló botrányból, az Almereyda-ügyből pattant ki a háború Franciaország történeti eseménye: a Painlevé-kormány megalakulása. Almereyda protektorának, Malvy belügyminiszternek elejtésével megrendült a Ribot-kormány helyzete is és Franciaország legöregebb szónoka beadta lemondását. A francia politikai helyzet benyújtása és kiábrándultjai régóta hirdették, hogy a Viviani-Briand-Ribot-kormányokon keresztül egy ember uralkodott Franciaországon: Poincaré. Valóban az elnöknek minden oka meg volt, hogy ragaszkodjék az ő Ribotjához. Az öreg politikus elismerésreméltó huzalommal szolgálta Poincaré egész rendszerét és állta a Pétevárból megtért francia szocialista képviselők szemrehányását, akik ott nagy megdöbbenésükre vették tudomásul Poincaré titkos szerződését és imperialista politikáját.

Midőn a Ribot-kombináció meghiúsult, az elnök Painlevéhez fordult. Poincaré még mindig makacsul ragaszkodott politikájához. Ha végignéznünk azon a miniszeri listán, amelyen az első, meghiúsult Painlevé-kabinet emberei szerepeltek, arra az érdekes felfedezésre jutunk, hogy nagyrészt olyan emberekből áll, akik Poincarénak még miniszterelnöksége idejéből minisztertársai voltak. Így szerepelt rajta Steeg, aki a Poincaré-féle nagy nemzeti kormány belügyminisztere volt, Barthou, aki mióta fia elesett, a legvadabb németgyűlölettel tajtékzik, Jonnart, Görögország leigázója, aki a Poincaré s az azt felváltó Briand-kabinet külügyminisztere volt és végül Klotz, az egykori pénzügyminiszter, akinek számára a fölszabadulandó tartományok tárcanélküli miniszteriumát csinálták volna meg. Ez a Klotz feleségstül együtt kísérte végig egész Franciaországon az elnökválasztás után monsieur és madame Poincarét hírhedt önnünpeltető körútján. Poincaré nyilván nem akarta tudomásul venni, hogy azóta leplezték imperialista politikáját és hogy Stockholm várja a francia szocialistákat. Ez a miniszterium újra csak „kihátrált aggok s méltóságnélküli stréberek” kormánya lett volna.

A helyzet súlypontja, hogy a szocialisták nemcsak Ribot-val, de Franciaország egész eddigi politikájával is szakítani akarnak. Turmel képviselő elvesztett s megtalált tárcája.

Berlin. Franciaországnak új politikai botránya van. A múlt héten valaki megtalálta Turmel radikális szocialista képviselő elvesztett tárcáját. A tárcában huszonezer frank volt svájci bankjegyekben, azonkívül állítólag több kompromittáló irat. Turmel politikai ellenfelei azt állítják, hogy a képviselő a pénzt azért kapta, mert a június végén tartott titkos kamarai ülés jegyzőkönyvét eladta Svájcban.

Kornilov cár akar lenni.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hága. Kornilov célja nem az, hogy a cári trónt helyreállítsa, hanem most diktátor akar lenni, hogy később cárrá kiáltassa ki magát.

Berlin. Haparandából jelentik Stockholmon át a Lokalanzeiger-nek: Kerenszky és Kornilov csapatai Lugánál megütköztek. Kerenszky serege tökéletes vereséget szenvedett és hanyatlomlok megfutamodott. A kormány-sereget Kornilov erőlyesen üldözi. A megvert haderő, mely utakon, hidakon felbomlott állapotban menekül, nagyszámu nehéz ütegekből, két hadosztály gyalogságból, két tüzérezredből, két kozákezredből, négy másik ezredből és egy halál-zászlóaljából álló.

Haparanda. A svéd határról érkezett legutóbbi jelentések szerint a lugai harcban Kerenszky győzött. Nagyon kérdéses azonban, hogy a hír megfelel-e a valóságnak, mert hisz az ideiglenes kormány nyilván csakis a reá nézve kedvező táviratokat engedti át a határon. Feltűnő és gyanús mindenesetre, hogy a hírek olyan gyéren érkeznek Pétervárról, ami bizonyára nem így lenne, ha Kerenszky csapatai Kornilovnak eléggé tekintélyes csapatait teljesen legyőzték vagy lefegyverezték volna. A hírekből arra lehet következtetni, hogy a harcok Kornilov és Kerenszky csapatai között még tartanak. A lugai esata hire ugylátszik nem igaz.

Köln. A Kölnische Zeitungnak jelentik Stockholmból: Egyelőre még Kerenszky rendelkezése alatt álló francia táviróállomáson keresztül nem érkeznek más, mint a kormányra nézve kedvező hírek. Világosan meglátszik ezeken a jelentéseken, hogy a valóság képét meghamisítják. A most folyamatban levő események egy most kezdődő polgárháboru kiinduló pontjai, amelyek csakhamar az egész Oroszországra ki fognak terjedni. Pétervárnak Kornilov által való elfoglalása minden órában várható, mert Kornilov üldöző csapatai Pétervár előtt állanak. Az összes híreket ebből a szempontból kell értékelni.

Lugano. A Corriere della Sera pétervári értesülése szerint Kerenszky nyilatkozatot tett közbe, amely szerint Moszkva segítségével elég csapatokkal rendelkezik arra, hogy Péterváron az esetleges zavargásokat elnyomja.

Zürich. Az orosz katonák és munkások tanácsa csekély többséggel elhatározta, hogy az egész ideiglenes kormánynak lemondását követeli, beleértve Kerenszkyét is. A Péter Pál csőd foglyait kedden éjjel Litovszkba szállították.

Bern. Péterváron nagy reménységeket merítenek abból a tényből, hogy a pétervári japán követ látogatást tett Kerenszky-nél. E látogatásból a japán segítségre vonatkozó megszemenő következtetéseket vonnak le.

Rotterdam. Pétervári jelentések szerint Vologdában már csak az államvasutak járnak, mert a kormány az esetleges újabb eseményekre számítva, előkészületeket tesz a Vologdába való költözködésre.

London. A Reute ügynökség jelenti Pétervárról: Keledin tábornok a Don és Rosztov katoná és munkástanácsának valamennyi tagját elfogatta. Nekraszov kijelentette, hogy a mozgalmat azonnal elnyomja.

Pétervár. Hivatalos jelentés. Nekraszov pénzügyminiszter, a minisztertanács helyettes elnöke lemondott. Terescsenkó külügyminiszter az átalakítandó kormánynak helyettes elnöke lesz. A kormány bizottságot küldött a főhadiszállásra Kornilov összeesküvésének ügyét megvizsgálni. Alexejev tábornok, a vezérkar új főnöke elutazott a főhadiszállásra.

Helsingfors. Pariskieviet és más politikai személyiségeket, valamint a pétervári hadiakadémia igazgatóját letartóztatták.

Kopenhága. Pétervárról érkező táviratok jelentik, hogy Lvov herceget, a forradalom első miniszterelnökét letartóztatták, mert ő volt Kornilov küldötte, aki Kerenszky lemondását követelte.

Bern. Finnország ultimátumot intézett az ideiglenes kormánynak.

A cár szerencsétlenségét hozó gyémántja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az olasz lapok még mindig élénken foglalkoznak a volt cárnak nagyrészt lefoglalt „hagyatékaival” és csodálkozva írják a mesébe illő sok kincséről, aranyról, gyémántról és egyéb ékszerekről. Legtöbbet foglalkoznak az „Orloff” nevű gyémánttal, a cári korona legértékesebb ékszerével, amelyet éppen oly nagyra értékelnek, mint az angol korona gyémántjait.

Az Orloff-gyémánt tulajdonképpen két darabból áll, amelyek a delhi nagymagul trónjának oroszzlanszeméit ábrázolják. A gyémánt csodálatosan tiszta és színekben pompázó és nagysága jóval felülmúlja az ismert Cullinangyémánt nagyságát. Sulya 19 $\frac{1}{4}$ karát, értékét 50 millió frankra becsülik.

Nevét a óragakó Orloff grófnak köszönhet, aki kártársai körében ismert és hírhedt volt szokatlan fizikai erője és erőszakossága révén. Egyik utazása alkalmával fedezte fel a gyémántot és megszerezte Katalin cárnő részére. Az ékszer további sorsához a vérozónben gazdag orosz történelemnek nem egy sötét eseménye fűződik.

A történelem szerint a szerencsétlen Tarakhanow hercegnőnek, mint Nagy Péter utódjának sokkal több jogcíme volt a cárok trónjára, mint Katalinnak. Katalin természetesen tudni sem akart mellőzéséről, megbizta tehát kedvencét, Orloff gróft, hogy utazzék Olaszországba Tarakhanow hercegnőhöz és adja ki-méletlenül tudomására, hogy a trónra való igényeit egyáltalán nem érvényesítheti.

A kalandor-természetű Orloffnak nagyon tetszett ez a megbízás és minden eszközt felhasznált, hogy a hercegnőben maga iránt gyöngéd érzelmeket ébresszen. Kilátásba helyezte azt is, hogy a hercegnő elfoglalhatja a trónt, ha a felesége lesz. Nagy szerepet játszott ennél a csábításnál a delhi gyémánt. Nem csoda, ha a hiu és becsvágyó hercegnő fogva maradt az oly művészi tökéletességgel szőtt hálóban. Nőül ment Orloffhoz és visszatért vele Oroszországba.

Ezzel meg is pecsételődött a sorsa: a hercegnő nyomoruságos módon fejezte be életét, mint Katalin foglya a schlüsselburgi vár egyik cellájában.

Az Orloff-gyémántról még egy érdekes eseményt említenek.

— Attól félek, hogy ez a gyémánt szerencsétlenséget hoz rám! — mondá Romanow Miklós, amikor először látta a pompás drágakövet.

A babonás cár jóslata csakugyan bekövetkezett.

H I R E K.

Tökét emelő pénzüntézelek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az utóbbi napokban ugy a sajtóban, mint a tőzsdén hírek terjedtek el arról, hogy számos nagy magyar pénzüntézet felemeli alaptökéjét. Ez a hír ilyen formában nem egészen telet meg a valóságnak.

Mint a *Pester Lloyd* értesül, igaz, hogy néhány pénzüntézet foglalkozik a tökéemelés tervével, de ezzel szemben számos nagy pénzüntézet nem hajlandó tökéjét emelni. Azok között az intézetek között, amelyek emelik tökéjüket, áll elsősorban a Pesti Hazai Takarékpénztár és a Hazai Bank, ametyek holnapi ülésükön foglalkoznak az alaptöke erősítés kérdésével.

Az egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, a Budapesti Takarékpénztár és Zálog Kölesön Intézet, a Nemzeti Takarékpénztár és Bank és a Magyar Kereskedelmi Hitelbank a Mercur és a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság szintén tökéemelési tervvel foglalkoznak.

Ezzel ellentétben a három legnagyobb bank: a Hitelbank, a Kereskedelmi Bank és a Leszámitoló Bank vezetésége azon a nézetten van, hogy a legutóbbi tökéemelésük által nyert eszközök egyelőre elegendők, hogy a tökéemelésre ne gondoljanak.

— A kormány tagjainak bécsi utja. Félhivatalosan jelentik: A magyar kormány több tagja a mai nap folyamán Bécsbe utazott, hogy részben a holnapra hirdetett közös miniszteri értekezleten jelen legyen, részben tanácskozásokat folytasson az osztrák kormány tagjaival élelmezési és egyéb közös gazdasági kérdéseket érintő tárgyakban. Ma délután Bécsbe utazott Grätz Gusztáv dr. pénzügyminiszter, Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszter, Mezössy Béla földmívelésügyi miniszter és ugyancsak Bécsbe készül Wekerle Sándor dr. miniszterelnök is. A miniszterelnök utazásának pontos ideje még nincs megállapítva, de a holnapi napra a külügyminiszteriumba összehívott közös miniszteri értekezleten már részt fog venni. Az osztrák miniszterekkel folytatandó tárgyalásokon való részvétel céljából Bécsbe utaztak a mai nap folyamán Hadik János gróf élelmezésügyi miniszter és Földes Béla dr., az átmeneti gazdaság minisztere is.

— A király jóvágyta Gyöngyös ujjáépítési terveit. Egri tudósítónk jelenti: A Gyöngyös város ujjáépítésére kiküldött bizottság ülésén dr. Harrer Ferenc kormánybiztos bejelentette, hogy öfelsége kívánságára a város ujjáépítési terveit eléje terjesztették, a király átvizsgálta azokat és hozzájárult végrehajtásához. Öfelsége az ujjáépítés további mozzanatairól is időnként további jelentéseket kért. Egyébként az ujjáépítési program leg sürögösebb részét, a hajléktalan lakosság ideiglenes elhelyezését sikerült megoldani. A kaszárnnyában ugyanis előreláthatólag az összes hajléktalanok elhelyezhető: Az ideiglenes bolthelyiségek eljárása összesen huszonhat helyiséget magában foglaló két barakkcsoport épül. A barakkok építését egy budapesti építési vállalkozó 130.000 koronáért vállalta. A város ujjáépítésével kapcsolatosan Püspöki és Solymos községeknek Gyöngyöshöz való csatolását is tervezik.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Kornilov megadja magát.

Berlin. A német kormány válasza a pápa békejegyzékére elkészült és azt a legközelebbi napokban, valószínűleg egyidejűleg az osztrák magyar és a többi szövetségesek jegyzékével elküldik. A Lokalanzeiger szerint a válaszigjegyzék utal Németország hosszú időn át folytatott békepolitikájára és a német kormányának többször kifejezésre juttatott békeakarataira. A pápai jegyzék részleteinek fejtogetéséhez nem bocsájtják a jegyzék és lemond arról is, amit Wilson megtett, hogy más államok belügyeit megfontolás tárgyává tegye.

Pétervár. Az összes kormányzóságokból kielégítő hírek érkeznek. Zavargások nem voltak sehhol. Majdnem az összes városokban a katonák és munkások tanácsa, a községi ta-

nácsok és más szervezetek gondoskodnak a rend fentartásáról. Az ideiglenes kormány mégis sokkal erősebbnek mutatkozott, mint sokan hitték. A lakosság nagyobb része hiven kitartotta kormány mellett.

Hága. Egy újságíró előtt Kerenszky megerősítette azt a hírt, hogy Kornilov meg akarja magát adni. A miniszterelnök kijelentette, hogy az a körülmény, hogy Alexejev elvállalta a katonai vezérést a legnagyobb reményekre jogosít, amelyet az is megerősít, hogy a katonai és munkástanács csakis belügyekkel, de katonai ügyekkel nem fog foglalkozni.

Hága. Pétervári jelentések szerint az összes vonatok zsúfolva mennek a vidékre. Aki csak teheti, elmenekül a fővárosból.

Nincs szene a budapesti villamos vasutnak. Budapestről telefonálja tudósítónk: A városi villamos vasut ma bejelentette a tanácsnak, hogy az országos szénbizottság által részére kiutalt szénnek állandóan hiányos beérkezése és a tartalékkészlet állandó hiánya miatt, amin semmiféle felterjesztéssel, utánjárással nem volt képes segíteni, az üzemét úgy a saját vonalain, mint a szentlőrinci helyi érdekű vasut vonalain beszüntetni lesz kénytelen. A tanács ennek folytán távirati felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez és a kereskedelmi miniszterhez, kérve a közönségnek mérhetetlen hátrányára szolgáló közlekedési katasztrófa elhárítását, a szénellátás sürgős megjavítását több napra elegendő szénnek rendelkezésre bocsájtásával. A tanács azonban bejelenti, hogy a rendkívüli nehézségek tudatában a közönségnek minden eshetőséggel számolni kell.

Béketüntetés Turinban. Bernből jelentik: Ideérkezett megbízható római jelentések szerint Turinban komoly zavargások voltak. Tizenkétezer főnyi tömeg zajosan tüntetett a béke mellett. A tüntetők és a karabinerek között összeütközés történt. A rendőrség ugyanis katonaság segítségét kérte, mire gyalogság vonult ki és gépfegyverrel lövöldözött a tömegre. A zavargásoknak több mint száz halottja és sebesültje van.

Országos Átmenetgazdasági Tanács. A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl a háborúról a békére való átmenettel kapcsolatos gazdasági ügyek kormányhatósági intézéséről. A rendelet a gazdasági élet újjászervezésének fóladataival az 1917. évi XI. törvények alapján kinevezett átmenetgazdasági minisztert bizza meg. A miniszter fóladatakörébe utalt teendők ellátásához szükség személyzetet az átmenetgazdasági miniszter jelölése alapján az illetékes szakminiszterek rendelik ki. A minisztert a fóladatakörébe utalt teendők intézésében állandó szakértő és véleményező testületként Budapest székhellyel szervezendő Országos Átmenetgazdasági Tanács támogatja. A tanács szervezetét

az érdekelt miniszterekkel egyetértően az átmenetgazdasági miniszter állapítja meg.

Hüvelyesekből vásárolható fejkvóta. Az Országos Közélemezési Hivatal 81100 számú rendeletéből kifolyólag közhírré teszem, hogy a termelő, illetve vásárló kölesből házi szükséglet címén háztartásában természetben ellátást élvező személyek után fejenként és havonként 1 kilogrammot tarthat vissza, illetve vásárolhat abból 15 kgramot, borsból és leneséből 3-5 kilogrammot tarthat vissza, illetve vásárolhat. Varjassy Lajos polgármester.

Megnyugtatásul. Lukácsy Lajos, az aradi Állatvédő Egyesület elnöke a napokban az állatvédelemről írt cikkünkre azt az értesítést küldi, hogy ahány esetben akár személyesen, akár szavahihető egyénektől arról győződött meg, hogy állatkínzást követett el valaki, azokat rögtön feljelentette és feljenti, amiről az aradi rendőrség kihágási bírósága által hozott büntetések bizonyosságot nyújtanak.

A rokkant katonák javára. Szakoleay Sándor, Nagyhalomgy 10 koronát küldött, mint Hanzéros Ádámné volt nagyhalomgyi gyógyszerész neje ravatalára szánt koszoru megváltás címén. Fuchs Böske Zöldes 5 koronát adományozott.

Vissza kell adni az ellátottaknak a lisztigazolványokat. Felhívom mindazon aradi lakosokat kik vásárlási igazolványt váltottak és annak alapján buzát beszerettek, hogy esetleg az előzőleg kiváltott liszt igazolványaikat folyó év szept. hó 20-ig a közlemezési hivatalba annyival is inkább szolgáltatassák vissza, mert különben kettős ellátás címén ellenük az aradi rendőri bíróságnál a feljelentés meg fog tetetni. A közlemezési hivatal vezetője.

Tanulók sztrájkja. Budapestről jelentik: Miután a Baresai-utcai gimnázium növendékeinek ügyét elintézték, most az István-utcai gimnázium növendékei és ezeknek szülei nem akarnak abba beleegyezni, hogy a diákok délután járjanak iskolába és mert más mód nem kínálkozik, a hatodik, hetedik és nyolcadik osztály növendékei bizalmi férfiukat küldték ki, akik megállapodtak, hogy ma délutántól kezdve tanuló sztrájkot csinálnak és nem mennek iskolába. Kérésükben fogják, hogy az István-utcai hadikórházat betyézésk be a Lipótvárosi és Erzsébetvárosi kaszinó helyiségeibe, amelyek egész télen át ugyanis zárva vannak és amelyek nyáron is csak kártyázásra szolgálnak.

Szoptatós anyák segítése. Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület felelhetlen emlékű volt elnöke néhai Urbán Iván báró ur Öméltósága halálának évfordulóján 1917.

év október hó 9-én Urbán Iván báró nevét viselő alapjának kamatait szoptatási segélyként két olyan szegénysorsu anyának adják ki, kik elfogadható módon igazolják, hogy csecsemőjüket 10 hónapon keresztül kifogástalanul, sikeresen maguk szoptatták. Felhívjuk felít mindazon szegénysorsu anyákat, kik a fenti szoptatási segélyre igényt tartanak, hogy igényüket az egyesület titkári hivatalában (Megyeház árszék) szeptember hó 20-áig bejelentésük. A segély odaítélése felett az egyesület közgyűlése fog dönteni. Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület nevében Leitner Ernő dr. h. elnök, Keller Lajos ügyv. főtitkár.

Egy repülőnk temetése Olaszországban. Luganoból jelentik: Az Il Nuovo Giornale tudósítást közöl egy osztrák-magyar repülőnek a temetéséről, akit egy olasz repülővel együtt temettek el. A két koporsó koszorúkkal és virágokkal volt borítva. A temetés nagy katonai pompával ment végbe. Két repülőgépet kerengett a levegőben, kísérte a gyászmenetet és virágokat szórt le. Az Il Nuovo Giornale megjegyzi, hogy a barbár ellenség bizonyára nem volna képes ilyenre.

Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzacskók, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.

Izr. ünnepekre imakönyvek Kerpelnél.

Zsidó ünnepi imakönyvek és szertartási cikkek Pichler Sándor papirkereskedésében. Bohus-palota. 6221

Választásra készül a kormány.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Wekerle Sándor miniszterelnök bemutatkozásával kapcsolatosan tegnapi Budapestre érkezkeltre hívták az összes főispánokat. A főispánok bemutatkoztak Wekerle Sándor miniszterelnök-nél és megjelentek a belügyminiszternél is, aki egy esetleges választás esélyére szerzett náluk információt.

A főispánok túlyomó része annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a választást, természetesen mindegyik a maga meggyében, minden nagyobb emóció nélkül meg tudná tartani, sőt az új főispánok még tovább mentek és garantálták kerületüket a kormány számára. A főispánok információi után — így írja egy fővárosi estilap — a belügyminiszter konstataálhatta, hogy a főispánok kijelentései szerint alig negyven-ötven munkapárti képviselő kerülhetne be az új választások után összeülő parlamentbe. Az erdélyi kerületek, ahol a legerélyesebb akció folyik a kormány választójogi programja ellen, a főispánok információi szerint majdnem mind elvesznek a munkapárt számára.

A főispánok az értekezlet után este a Hungáriában vacsorára ültek össze, amelyen megjelent a belügyminiszter is. Tervbe vették, hogy ezentul minden hónap utolsó keddjén összeülnek és közös vacsorát tartanak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZEI

Jászi Oszkár nyilakozata az Aradi Tükörben. Az aradi napilapok is beleszóltak abba a vitába, amely a Huszadik Századnak a zsidókérdésről írott cikkei nyomán indult meg. Jászi Oszkár az Aradi Tükörben válaszol azokra az aradi lapokban megjelent cikkekre, amelyek őt az antiszemizmusz vádjával illetik. Ezen a nagy érdekességi cikken kívül még számos szemérmős közienénye van az Aradi Tükör legújabb számának, amely 40 fillérért minden dohánytözsében és papirkereskedésben kapható.

Az új Magyar Vöröskereszt sorsjegyek

kedvező részletfizetések mellett jegyezhetők az 5865

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságnál,

Salacz-utca 6. szám. Telefon 462. Az első részlet befizetése után a tulajdonos már játszik az

egy millió koronás főnyereményre

* **Magyar Színpad.** Budapest egyetlen színházi és zenei napilapja, az Erényi Nándor szerkesztésében megjelenő Magyar Színpad teljesen új formában, pompás aktuális művészi rajzokkal, országos nevű kiváló írók közreműködésével jelenik meg szeptember elseje óta és napról napra a színház, zene, variété és mozi világból való érdekes közlemények, friss hírek és pikáns pletykákon kívül külön foglalkozik a vidék színházi és művészeti híreivel is. A Magyar Színpad előfizetési ára egy évadra huszonnyolc korona, egy hónapra három korona. A kiadóhivatal (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 18) kívánatra egy héttig ingyen küld mutatványszámot.

MOZGÓKÉPSZÍNYAZ.

— **Premier az Apollóban.** Ma mutatta be az Apolló színház új műsorát telt nézőtér előtt. Az új program minden egyes száma figyelmet és elismerést érdemel. A harctéri riportok a

legújabb harctéri eseményeket tükrözik vissza. A szemtől-szembe című drámai film romantikus meséjével tartja fogva a közönség érdeklődését. Az átkozott pénz című film a műsor kluja. Egy dusszardg bankár fiának történetén keresztül látjuk a pénz és a szerelem érzésének egymásba való belekapcsolását. Izgalmasan érdekesítő ez a téma, amelyet a Sarah Bernhard-társulat szeniális tagjai művészi tökélyvel dolgoztak föl alakításaikban. A kép kiállítás a rendezés művészetének egyik legszebb remeke. A műsort egy pompás bohózat fejezi be: Pali az oroszlanoktrece. A kép címe mindent kifejez. Az elsőrangú műsor még két napig kerül vetítésre.

— **Dorrit Weixler vasárnap az Erzsébet-mozgókínházban.** Szent-béke címmel egy minden tekintetben elsőrangú és megkapó jelenetekkel bővelkedő dráma kerül bemutatásra, melyben a főszerepet a korán elhunyt bá-

Jos fiatal művésznő Dorrit Weixler játssza, míg a kép felvételét a megszokott nagy szakértelennel a Nordisk filmgyár végezte. *Legközelebb csütörtökön lesz előadás.*

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fogyasztási adóok névsora.** Az arad-városi m. kir. pénzügyi bizottság 1820/1917 számú megkeresését és 1 drb. kimutatást azal adjuk ki a fogyasztási adófelügyelőségnek, hogy azoknak közazemlére kitételét f. év szeptember 17-től számított 8 napon hivatali helyiségében elrendeljük és erről az érdekelteket esetleges fellezárásai megtehetése végett hirdetményileg értesítjük. A városi tanács.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

17967—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Miniszteriumnak az ócskagummi, gummitartalmú hulladékok, nyers gummi, gutta-percha, balata, regenerátum és ezekből készült keverékek és oldatok, továbbá iaktisz forgalombahozatalának korlátozásáról szóló 1151—1916. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré.

Ócskagumi, gummitartalmú hulladékok, nyers gummi, gutta-percha, balata, regenerátum és ezekből készült keverékek és oldatok, iaktisz feldolgozásánál vagy felhasználásával foglalkozó üzemeknek tilos bármiféle ilyen gummianyagot közvetlenül vásárolni és ugyancsak tilos bárkinek ilyen gummianyagot az említett

üzemek részére közvetlenül eladni.

Gummianyagok feldolgozásával vagy felhasználásával foglalkozó üzemeknek gummianyagot kizárólag csak a jelen rendelet szerint szabad beszerezniük.

Egyébként gummianyagokat az említett üzemek kivételével mindenki szabadon vásárolhat és bárki másnak szabadon eladhatja.

A kereskedelemügyi miniszter indokolt esetben a jelen rendelet hatálya alól kivételeket engedhet és kétséget keltő esetekben ő állapítja meg hogy valamely meghatározott fajtájú anyagra a rendelet hatálya kiterjed-e, vagy sem.

A forgalombahozatalnak a jelen rendelettel megszabott korlátozása nem vonatkozik azokra a készletekre, nevezetesen a gépi vagy állati erővel vont járművek abroncsolására szolgáló gummi-

készletekre, (pneumatik és tömör gummiabroncsok) és ezekből előállított ócska anyag és hulladékok, amelyek a honvédelmi miniszter 1916. évi július hó 20-án 13.478 eln. 20—b—916. szám alatt kiadott rendeletével hadicélokra igénybevételek és amelyeknek eladása s vásárlása ugyanazon rendelet szerint amugy is egyáltalában tilos.

Gummianyagok feldolgozásával vagy felhasználásával foglalkozó üzemek gummi anyagot csak a „Gummibizottság“ engedélyével adhatnak el.

A gummianyag készleteiket a „Gummibizottság“-nál be kell jelenteni.

A „Gummibizottság“-nak és a megbízott ellenőrző közegeknek joguk van a raktár könyveket megtekinteni.

Aki a jelen rendelet hatálya alá eső bármiféle gummianyagot a rendelet ellenére közforgalomba vasuton vagy hajón a meghatározott helyekre való szállítás végett engedély nélkül fuvarozásra felad, vagy azt a jelen rendelet ellenére engedély nélkül hajón, gépkocsin vagy bármely más módon a magyar szent korona országainak területéről kiszállítja, raktárkönyvét nem a megszabott módon vezet, vagy a hatóságtól ellenőrzést meghiusítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hathónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. augusztus hó.

Green,

főkapitány.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápoló helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőse. Kis tégely 1-50 kor. Nagy tégely 2-50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcepora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testápolókban. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal orgone, bírócs róza, Serail. Uvage 1 kor 50 fillér

Kapható a készítőnél. 1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Vadászfegyverek

szakszerű javítását

elvállalja

Bodnár József,

lőgépvállalata. Villamos erőre berendezett javító műhely.

Arad, Weitzer János-utca 11.

Telefon 11-41. 5775

Fűtésre kiválóan alkalmas

fűtőanyag brikett

ismét kapható

Hazai Fatermelő R.-T.
gőzfűrésznél, Boros Béni-tér.

Meghívó.

Ópáloson
a hegyszéki ülés

f. évi szept. hó 16-án d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Ópálos, 1917. szept. 12.

6928 **Egyelnők.**

Falkérem mindazokat

akik

vadgesztenye

gyűjtésére az albizományi vásárlást vállalni óhajtják, arról engem legkésőbb f. hó 18-ig levélben értesíteni sziveskedjenek.

Szücs Pál,

aradi cég, a korpaközpont arad-megyei bizományosa. 6933

22003—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Közzéteszem, hogy Aradon 1917. év augusztus hó 16-án egy fekete-fehér, jobb szeméremek tehén elfogott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 8. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezettik és tulajdonjogát beigazolhatta.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad, 1917. szeptember hó 4.

Green, főkapitány.

21746—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Ópécska község határában f. év augusztus hó 19-én egy 4 éves sárga kanca, csilagos háta, jobbról ismeretlen bélyegű ló bitang-ságban találtatott. Igazolást tulajdonosa a lovat Ópécska község-nél tulajdonjogának igazolása mellett átveheti.

Arad, 1917. szeptember hó 6.

Green, főkapitány.

Gépirónő

jó fizetéssel, szabad lakás, fűtés és világítással

kerestetik.

Könyvvezetésben és magyar-német levelezésben jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok:

Seidner Bernát és Fia
Marosborsza. (Aradmegye) céghez kéretnék.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmullik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhájuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szűrvesztő-

Depilés.

E kitérő, a maga természeténél fogva szorosan minden alkalmatlan szőrt eltávolít, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-ut. 22. szám.

Használt élelmiszer megvételre kerestetik.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértképző gyógybor, vérszegények, láb-odadozó, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, ínyes és gyomorbetegségek, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegségek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a **Deák Ferenc-utca 29.** szám alatt a **von. Ostizmadia-féle**

vendéglőt

(a Balaton-kövérház mellett) **megnyitottam.** Kitűnő konyha. Abonensek elfogadhatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabesült pártfogásért eszedezik

Lőfkovits Rózsika.

20934—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A mákért követelhető legmagasabb ár az 1917. évi máktermékeknek zár alá vételéről a forgalmának korlátozásáról szóló kormányrendeletet a következőkben teszem közzé: A m. kir. miniszteriumnak 221—1917. M. E. számú rendelete a mákért követelhető legmagasabb ár megállapításáról.

A mákért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra 350 korona.

Ezt a legmagasabb árt, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is, zsák nélkül készpénzvetés mellett történő eladás esetére kell érteni.

Az I. paragrafusban meghatározott legmagasabb ár csak az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű árura vonatkozik, kevésbé jó minőségű árura csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő.

Az 1917. évi egész máktermés a közszükséglet célszerű biztosítása érdekében zár alá vétetik, kivéve a termésnek azt a részét, amelyre a termelőnek háziszükségletére vagy gazdaságában vetőmag céljára szüksége van. A termelő zár alá vett termését fel nem használhatja, fel nem dolgozhatja és — amennyiben a jelen rendelet másképpen nem intézkedik, (7. paragrafus) — másnak, mint Magyar Olaj- és Zsírpárló Központ Részvénytársaságnak (Budapest, VI., Vilmos császár-ut. 33. sz.) illetőleg Horvát-Szlavonországokban másnak mint az ottani Országos ellátási részvénytársaságnak (Zemaljska Opskrba d. d. u. Zagrebu) el nem idegenítheti és azzal egyáltalában csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárásal és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövettek, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkövetésnek van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

Arad, 1917. augusztus hó 24.

Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Kéds és Hedi"
Jellegére levél me... 6170

"Vidéki"
Jellegének levele van a Kossuth-utcai papírüzletben. 6269

"Pásmán" és "Dóvia az élet"
Jellegére levél van a kiadóban. 6266

Ha lerül lelkem!
Levelet ma kaptam. Elképzeltél, hogy milyen nyitott szemekkel olvastam, erre csak egy igazi nő képes! Egy ilyen nő pedig máris lemerül szeretetnek és nem szeret levelezni. Azonnali választát, de csakis megismerkedésünk pontos adataival ellátva várom. Tótvölgyi Gyula. 6260

Melléző.
Végom utánad, de novemberig ne jöjj, mivel nem tezek itt. Csokolák. 613

Alkalmazást keres.

Az összes veteránvadászról
vizsgázott gépész és gépiakator, hármikorta állást keres. Sága, Csorda-utca 8. sz. 6263

19 éves
fűszer- és csemegye kereskedő segéd, alkalmazást keres azonnali belépésre. Cím: Gábor János, Hársmalmás, u. p. Alcsill, Aradmegye. 6264

Deutsches Fräulein
jung, intelligent kinderliebend, im häuslichen tüchtig, sucht Stelle zu Kindern oder als Hausfräulein. Adressen surüben in der Administration. 6254

Fűszer-
és vegyeskereskedő segéd, azonnali vagy okt. 11 belépésre állást keres. Braun György, Csermő. 6268

Végzett logotechnikus
elsőfokú laboratóriumban állást keres. Cím a kiadóban. 6178

Hogyar kismesztáros
keres házkiosztást állást magános urhoz pusztára. Levelet "Merkbizható" jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 6196

Hadi rokkant,
mezőgazdaságban állást keres. Purgly Lajosné-u. 123. 6240

Alkalmazást nyer.

Ügyes, 6255
szorgalmas táviratíró kerestetik a Hungária kávéházba. Jelentkezés d. e. 10-12-ig.

Tanulmány virágkereskedésbe
fizetéssel felvételt János. Károlynál Zrínyi-utca. 6145

Kiseb és nagyobb
munkáskönyvek felvételnek legusz dobozgyárban, Deák Ferenc-utca 20. 6189

Oktober 1 re
keresünk egy fiatal segédet, ki műszer és fuzelálásban képzett. Cím: Künster Testvérek, Körösekény. 6241

Keresek
egy szorgalmas asszonyt vidékre, ki a baromfi tenyésztéshez ért, esetleg egy nagyobb gyermekkel. Sz. Istvan-utca 1. sz., I. em. jobbra. 6249

Vétel és eladás.

Eladó
Kényszerből ut. lakets, modell női kabát közepes méretre, csak urinőnek. Cím a kiadóban. 6254

Eredeti rangánjárás
10-12 lőeres, megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 6262

Vasak
egy kisebb méretű, jó karban levő konyhaszekrényt és asztalt. Ajánlatokat Burdushehoz, Fővár-u. 19. intézendők. 6261

Kiseb szeszüvany
megvételre kerestetik. Kis Erőd-utca 2. sz. 6259

Teljes
üzletberendezést használt, de még jó állapotban, méltányos árért meglévő megvásárolni a "Mezőhegyesi Igazgatási szövetkezet" igazgatósága, ahova ajánlatok is intézendők. 6257

I-holai
tankönyvek, társak, író- és rajzszerek a legelőnyösebben szerethetők be Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca, Gr. Nádasy-palota. 4421

Fügő
létezőségben, nagy és kis mennyiségben, méltányos árban kapható. Jirassak Irada Lovardu-u. 1. szám, telefon 1097. vagy Lázár Irada, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3383

11-50 korona.
fiztek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédléket a legmagasabb áron veszek. Brandes órák- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5513

Tankönyvek és rajzszerek
legelőnyösebb bevásárlási forrása Minerva Kutaser 1. és Tárca, Arad, Dobó utca 1. (Ferenctéri polgári iskola mellett) 5605

16 karátos aranyat
8 koronáért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-ut. 12. sz. Lutheránus templom mellett. 6133

Tögy- és cser-banik
területeket bérbe veszek, esetleg felzárkóztatni bármily kis és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kérék. Golds Kornél, Nadab. 5541

14 karátos aranyat
7.10 kor-ért bevált Brandes ékszerész, József főherceg-ut 12., Lutheránus templom mellett. 6065

Hét ecetáron
jó karban levő szögóra eladó. Szentlélek gyógyszerár, Tót-comlós. 6141

14 karátos aranyat
7 korona 50 fillér-ig beváltom. Özv. Beck Mórna, Asztalos Sándor-utca 2. 6180

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

18 karátos aranyat
9 koronáért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-ut 12., a lutheránus templom mellett. 6217

Cognacok üvegek
veszek, darabját 70 fillérért. Epeteln Simon, Boros Bani-ter 11. 6176

Egy alig használt egyenáramú
2 1/2 lőeres motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ingatlan.

Felhívom figyelm.,
kik tőkéjüket biztonságos és jövedelmezően elhelyezni kívánják, hogy a belvárosban két utcára és egy tere néző, nagy értékű emelkedéssel kecségető kétszobás bérház, tiz lakással és két üzlethelyiséggel, 61-6 aron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6267

Csiky Gergely-u. 9.
sz. ház eladó. Bővebbet Bocskó-utca 9., föld-zint. 6252

A belváros
igen értékes, szép helyén, két utcára nyíló, 50 méter fronttal, jól jövedelmező bérház 5 üzlethelyiséggel és kisebb lakásokkal, előnyösen eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6181

Eladó ház.
Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad főből eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Eladó
Urban Ivan-u. 38. számú bérház, Bővebb felvilágosítás ugyanott. 6001

Eladó
házföldés folytán, legjobb helyen, kitűnő karban evő 3-3 hódas szőlő kolozsokkal, természetesen vagy asztalkák. Ugyiszintén egy kőbányai urház a panaszai főcán s elsőrendű termő földet. Bővebbet Pankotán Sebők István úrnál, vagy Sebők János úrnál Aradon, Veitler János-utca 2. 6142

Házár-utca 16. számú
magánház előnyös feltételek mellett elad. Aradi Kereskedelmi Bank. 6208

Béres,
forgalmas helyen, 8000-10000. bérjövedelemmel, részben adómentes, méltányos árban eladó. Cím a kiadóban. 6225

Eg. bérház,
forgalmas városi- és vegyeskereskedés helyén, valamint más üzlethelyiségekkel együtt, a vas-ut közében, szabad-ésből eladó. Cím a kiadóban. 623

A Belső-telep-telep
(13 kat. hold, természetesen, nagyüzemi hordóval, épületekkel, meglévő órák, Bővebbet a kiadóhivatalban. 6243

Eladó
Aradmegye, Kisjénó határában egyszobás, hatvanöt hold szántóföld, a rajta levő épületekkel. Bővebbet Ament Antal kereskedő hátn. 6229

Különte.

Apróhirdetések
az "Aradi Közlöny" részére felvételnek a Messenyer-bor-rodáon, Deák Ferenc-u., Bara Béla hirdetésű és hirdetőhivatalban Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Hehs Vasss elixirora.
Suverén szer vérzegényesség, sápkór, szédülés, a vérszegényesből eredő idegbajok, átvéggyalanság, gyomorbanálmalak, lán, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és javító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden fertőzőből eredő meg-betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermeknek. Ára 5.- kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Az angol
fájdalomcsillapító Bengus balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-fele fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengus liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Dr. Semakovsky
lábizadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

21460-1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Közölrre teszem, hogy Aradon 1917. év szeptember hó 26-án egy drb. papagáj, szürke-piros, feje fehér, elfogatott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 10. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonosát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a ienti határidő alatt nem jelentkez, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni. Arad, 1917. szeptember hó 6.

Greén, főkapitány.

A adi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-61.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40

Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat déiben 12.00

Személyvonat este 9.81

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06

Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38

Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40

Személyvonat délután 12.45

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.58

Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00

Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00

Személyvonat este 7.38

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel 8.26

Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Déután 1.30

Borosjenőről Aradra érkezik:

Déután 8.48

Aradról Ujszentannára indul:

Déután 5.80

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.50

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat délután 5.82

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37

Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10

Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25

Motoros vonat este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00

Motoros vonat délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat reggel 5.00

Vegyesvonat délután 2.90